

ünsiyet 3

İLMİ, KÜLTÜREL, FİKRİ AYLIK DERGİ

ISSN: 3023-7688

HAZİRAN 2024

"Sonra insanların sel gibi boşanıp aktığı yerden siz de akın edin ve Allah'tan bağışlanma dileyin. Şüphesiz ki Allah, çok bağışlayandır,engin merhamet sahibidir."

BAKARA: 199

DOSYA:

KURBAN ve HAC

□ ABDÜLVAHİD SİPAHİOĞLU □ ALİ NURALAN □ CELALEDDİN SİPAHİOĞLU
□ İBRAHİM ŞAHİN □ MEHMET AYMAN □ MEHMET GÜLDİKEN □ MUSTAFA DOĞU
□ NEZİR ERGENÇ □ SUAT KAHRİMAN □ ŞÜKRÜ KARAOSMANOĞLU

ünsiyet

İlmi, Kültürel, Fikri Aylık Dergi
Yıl:1 Sayı:3 Haziran 2024

ISSN:
3023-7688

İmtiyaz Sahibi
Kayseri Bilgi Kültür Derneği Adına
İbrahim ŞAHİN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mustafa DOĞU

Genel Yayın Yönetmeni
Celalettin SİPAHİOĞLU

Yayın Kurulu
Mustafa DOĞU
Şükrü KARAOSMANOĞLU
Celalettin SİPAHİOĞLU
İbrahim ŞAHİN
Suat KAHRİMAN
Furkan DELİ

Hukuk Danışmanı
Av. Ömer İkbâl Ayar

Grafik Tasarım
Mustafa İBAKORKMAZ

Basım
Şafak Tasarım Matbaacılık
Tel: 0 506 918 34 41

Yönetim Yeri
Cumhuriyet Mahallesi. Park Bulvarı
Gökdelen İş Mrkz. Dış Kapı No: 19
İç Kapı No: 401
Melik Gazi / Kayseri,

İletişim
E-Mail: bilgi@unsiyet.com.tr
Telefon: 0 506 918 34 41

Yayın Türü
Yaygın süreli yayın

Her hakkı mahfuzdur. Yayımlanan yazılarda ileri sürülen görüşler yazarlarıdır. Yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Dergide yayınlanan yazı ve resimler eğitim amaçlı yayınlanmıştır. Ücretsizdir. Para ile satılmaz.

İÇİNDEKİLER

İnananların En Uzun Soluklu Yürüyüşü; Allah'ı Ziyaret

NEZİR ERGENÇ.....4

Mahzun ve Mazlum Üç Mescid

MUSTAFA DOĞU6

İslamda Kutsal Zaman ve Mekân Anlayışı

MEHMET AYMAN.....8

Evrensel İslam Kongresi; Hac

CELALEDDİN SİPAHİOĞLU 10

Kurbanı Paylaşmak

ŞÜKRÜ KARAOSMANOĞLU12

Kurban

MEHMET GÜLDİKEN 14

Adama ve Adanma Ruhü

İBRAHİM ŞAHİN15

Yeni Bir İslâmî Söylem için Dağarcık-1: Proleterleşme

ABDÜLVAHİD SİPAHİOĞLU18

Büyük Hatırlatıcı: Kurban

ALİ NURALAN.....20

Kabe ve İnsan

SUAT KAHRİMAN22

Alev kanatlı kuşlar gördüm

İBRAHİM ŞAHİN24

İnsanlık ilk o evi tanıdı.

Şüphesiz insanlar için kurulan ilk mabed, Mekke'deki çok mübarek ve bütün âlemlere hidayet kaynağı olan Beyt (Kabe)dir. (Ali İmran, 96)

İnsanlık, Allah ile aldatan şeytanın hilesi ile, kendisine bahşedilen ikramdan, tenzili rütbe edilerek mihnet ve meşakkat alemleri, aşağı varlık, dünyaya indirilince, ne yapacağını bilmez vaziyette, rahmet deryasından kovulmanın acısını iliklerine kadar hissetti. Allah cc “inin oradan” buyruğuyla tenzili rütbe edilmişti.

Esmayı öğrenmişlerdi ama, isyanın ne olduğunu, isyan dolayısıyla bir anda göz bebeği olmaktan, sarfı nazar olmaya itilmenin ne olacağını bilememişlerdi. Hatta bağışlanmayı dileyen cümleleri kurmayı dahi belleyememişlerdi.

Rahmeti gazabını geçmiş Mevla Teala, insanın göz önünde bulunmaktan, gözden düşen olma dolayısıyla, içinde düştüğü yürek yangınına bigâne kalmadı. Nasıl bağışlanabileceğinin yolunu da ona öğretti.

“Rabbimiz biz kendimize yazık ettik, Sen, bize merhamet etmez ve bağışlamazsan halimiz nice olur? Bizi bağışla, çünkü bağışlamak en çok sana yaraşır” ahu enini içindeyken, bağışlanmanın bahtiyarlığıyla, kaybolmuşluktan, zayi olmaktan kurtuldular.

Arafat'ta dergahtan kovulmuşlukla, senli benli ortamdan uzaklaştırılmışlığın yangınından kurtuldular. Arafe fiilinin ne kadar kıymetli bir şey olduğunu birbirine kavuştuklarında anladılar. Artık Rablerine karşı, buyruklarına karşı daha bir hassas ve saygılıydılar.

Yeryüzünün ilk evini, Allaha karşı sorumluluklarını yerine getirecekleri mabetlerini inşa ettiler.

Hayatları yeniden düzene kavuştu, Allah cc ilgisini devam ettiriyor, ne yapmaları gereğini Cebrail'le as onlara bildiriyordu.

Ne kadar zaman geçti bizim bilemediğimiz, Rabbimizin en iyi bildiği,

İnsanlık yaşadığı mekanları değiştirmiş, bir bakıma dünyanın merkezinden ayrılmıştı.

Allah cc insana, kıyamete kadar, bir daha bu merkezden anlayışını kaydırmayacağı şekilde yeryüzünün ilk mescidinin etrafından, evrenin sistemine ayak uydurmasını sağlayacağı rükünleri İbrahim as ile öğretti. Tavaf'ın evrensel ritmin bir parçası olması adına insanlık, İbrahim as ile beraber yeniden aleminin semahına ayak uydurdu.

İbrahim'in as, haccın menasikini belirlemesi adına, kabenin yeniden inşası adına görevlendirilmesi ve bütün bir insanlığın Allah'ın evine kulluğun tecellisi için çağırılması, yeryüzünün kaybolan tevhit anahtarıyla buluşturulması anlamına geliyordu.

Artık yer kürenin her tarafından, gönlüne İbrahim as in Allah'ın evine çağırısı düşen müminler, ateş etrafındaki pervaneler gibi yollara düşecekti.

Allah'ın evine emek veren; İbrahim'in as Hacer'in ve İsmail'in as sünnetlerini nüsük edinecekti.

Artık Kabe; Allah'ın tayin ettiği tavaf, Ademle Havvanın buluşması; arafat vakfesi, Hacerin safâ merve arasındaki koşusu; say'ı, İbrahim ve İsmailin kurban ve şeytan taşlama eylemleriyle birlikte Müminlere birlik ve beraberlik adına, toplanma adına mekan kılınmıştı.

O ilk gündeki gibi kıyamete kadar merkez olmaya devam edecekti, çünkü onun başlangıçta yerini tayin eden Allah, İbrahim as ile birlikte yeniden dünyanın merkezî toplanma yeri olmasına işaret buyurmaktaydı.

İnananların En Uzun Soluklu Yürüyüşü; Allah'ı Ziyaret

İnsan durunca ölür; zira insan yaşadığı sürece “insan” olarak anılmaya değerdir. Yaşamı sona ermiş olana “ölü” bir başka ifadeyle “mevta” denir.

İnsana yüklenmiş en anlamlı özelliklerinden birisi de her an bir yürüyüşte olmasıdır. Yürüyüş, malum olduğu üzere bilinçli ve kararlı bir yer değiştirme, bir arama- keşf- ve üretme- icad- amacına mebnidir. Bu sebeple insanın, “insan kalabilme”sinin belki de yegâne yolu keşfetme ve üretmeye matuf yürüyüşüdür. Bir ömür sürer; bittiğinde ise insan olmaktan çıkar, mevta olur.

Bir yönüyle bakıldığında insan, yürüyüşüyle insandır veya yürüyüşü kadar insandır. Yürüyüşünün gayesi, hedefi, yürüyüşünde kullandığı unsurlar ve yürüyüş yöntemi aynı zamanda o kişinin duruşunu, yönünü, cirmini, haysiyet ve onurunu; kısacası kimliğini ibra eder. Bu öneminden olsa gerek ki yürümeye dair “yürüyüş felsefesi”, “yol aşkı; yürümenin tarihi”, “yürümeye övgü” gibi kitaplar yanında pek çok makale yazılmış, pek

Kâbe'nin seçildiği yer nasıl ki dünyada para edebilecek her şeyden yoksun idiyse oraya gelecek insanların da para edecek bütün insani unsurlardan aynı yoksunlukla bu çağrıya uymaları istendi.

çok konuşma gerçekleşmiştir.

İnsanların yürüyüşleri elbette farklı farklıdır; tıpkı yaşam tarzları, gayeleri ve hedefleri gibi. Bu açıdan baktığımız da her insanın kendisine özgü bir yürüyüşü vardır, demekte bir beis olmaz. Kişinin yürüyüşü, onu gayesine götüren sebeple aynı yol üzerinde çakışır; gayesi hatta niyeti ne ise kişinin yürüyüşü de odur. Nitekim Hz. Peygamber bir ifadelerinde buna açık bir göndermede

bulunmuştur. Buhari'nin naklettiği Hadis şöyledir: “

Ömer b. El Hattab r.a'dan dedi ki: Resulullahı şöyle derken işittim: Ameller ancak niyetlere göredir. Herkesin niyet ettiği her neyse eline geçecek olan ancak odur. Artık nail olacağı bir dünya veya nikâh edeceği bir kadından dolayı hicret etmiş kimse varsa, hicreti sebebi hicreti olan şeye müntehidir.” Hadiste geçen “hicret” kelimesinin yürüyüş anlamına geldiğini ifade edelim.

İnsanlık, hem bireysel ve hem de toplumsal bağlamda tarih akışın yönünü değiştiren- tarihi kırılma anları- yürüyüşlere şahitlik etmiştir. Hz. Nuh'un ümmetiyle gemi yolculuğu, Hz. İbrahim'in ailesinden ve toplumundan hicreti, Hz. Musa'nın Mısır'dan Filistin'e hurucu, Hz. İsa'nın Anadolu dâhil bütün bir Şam bölgesini dolaşması, Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye hicreti, Mao'nun köylerden Pekin'e başlattığı yürüyüş, Budistlerin Boudhanath Stupasına yürüyüşleri ve benzeri yürüyüşler tarihi akışın yönünü değiştiren yürüyüşlerin başlarında gelirler.

Toplumsal yürüyüşler kadar özellikle kişi üzerindeki tesiri bakımından daha etkili olan bireysel, içe dönük olan yürüyüşler de vardır. Kısaca Seyr-i süluk olarak ifade edilen insanın kendine, manasına, fitratına yaptığı yürüyüştür ki insan kalabilmenin korucu zırh ve motivasyon kaynağını teşkil eder. O olmadan “insan kalabilmek” neredeyse mümkün olmaz; zira şeytanın iğvası her an emre amade insanın ayakucunda beklemektedir. Semurg hikâyesi-nihai amacın yorumu dışında- bu bireysel yürüyüşe en güzel örneklerden biridir.

Kur'an-ı Kerim hem maddi ve

toplumsal ve hem de fitrata yürüyüşün en anlamlı, en kutlu, en uzun soluklu örneklerinden birini öne çıkarır ve Hz. İbrahim üzerinden bütün insanlığı bu yürüyüşe davet eder:

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ

İnsanları Hacca- ziyaret- çağır; yayan veya binekler üstünde yakın ve uzak yerlerden gelsinler. Hacc suresi, 27. Ayet.

İbrahim Nebi oğlu İsmail Nebi ile birlikte ilahi bir emirle yükselttikleri Kâbe'nin duvarları üstünden bütün dünyaya çağrıda bulunmuştu. Etrafı çöl ve çorak dağlarla çevrili bir vadiye inşa edilen bu ev Allah'a nisbetle "Beytullah" ismine mazhar oldu. Su yok, yeşillik yok, ziraata uygun toprak yok; hâsılı insanın meskûn olması için en elverişsiz bu yerde Allah kendine ayet olabilecek bir mekânı insan eliyle inşa etti ve insan lisaniyla bütün insanlığı oraya çağırdı.

Kâbe'nin seçtiği yer nasıl ki dünyada para edebilecek her şeyden yoksun idiyse oraya gelecek insanların da para edecek bütün insani unsurlardan aynı yoksun-

lukla bu çağrıya uymaları istendi. Çıplak bedenlerini örtecek tek parça beyaz bir bez parçasıyla insan- noğlu bu arık ve saf evi yedi defa olmak üzere tavaf edecekti. Bir nokta ve her şey onun cazibesiyile etrafında raks ediyor; ev, insan ve kâinat bir olmuş birlikte aynı vecd haliyle dönüyorlar, dönüyorlar; her biri bir diğerrinin cezbesinde; iç içe, yan yana, arka arkaya; her şey ve herkes cezbe halinde, hareket halinde: Lebbeyk allahumme lebbeyk!

Safa ve merve Allah'ın şearinden iki tanesi olarak ilan edildi. Bu mesafeyi sert ve hızlı adımlarla yürüyecek Hacı; her türlü zulme, yanlışa ve isyana bir nazire, bir duruş seremonisi sergiler.

Ve büyük akış, uzun yürüyüş; bir sel olup mahşere iniş:

ثُمَّ أَفِضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ
وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

Sonra insanların akın ettiği yerden siz de akın edin ve Allah'tan bağışlanma dileyin. Şüphesiz Allah bağışlayandır, merhamet edendir. Bakara suresi 199. Ayet.

Enerjinin sifıra indiği bir entropi hali yaşar o anda ve o yerde

mümin; saf ve arınmış bir haleti ruh ile son bir hamle ile adağını verir ve teslim olur. Rabbinden razı, rabbinin de kendisinden razı olduğu bir itminan ile Rabbine döner, huzur bulur.

Huzur, bir yönüyle bütün kir ve fazlalıklardan arınmış beden, kalbin ve zihninin ulaştığı makamı ifade eder. Budha buna bütün maddi unsurlardan kurtulmuş ve saf ışığa dönüşmüş haliyle aydınlanma yani Nirvana vasfını uygun gördü. Müminin nirvanası Haccda- Allah'ı ziyaret- Hacı olma derecesine ulaşmasıdır. Kâbe merkezli bir dünyanın Allahtan bir besairle inşası da bu yürüyüşte projelendirilir. Dünyadaki her renk, herk dilen ve her mansıbtan cem olmuş Müslüman zihni dünyayı insana yaraşır bir yer haline getirme ameliyesini de bu yürüyüşte planlar; bu Allah'ın ona yüklediği halifelik vazifedir.

Allah'a Allah ile yürümenin en temelinde Allah adına, Allah'ın adaletine yakışır bir hayatın tanzimi vardır ve her mümin her an ve her yerde bu bilinçle yüzünü Mescidi Harama çevirmelidir.

Mahzun ve Mazlum Üç Mescid

Buhari, Müslim, Ebu Davud, Tirmizi, Nesâî ve Ahmed b. Hanbel'in Müsned'inde Ebu Hüreyre'den rivayet edilen bir hadisi Şerifte Allah Resulü (As) şöyle buyurmuştur; *"Sadece şu üç mescide sefer-yolculuk yapılır: Mescid-i Harâm, Mescid-i Nebî ve Mescid-i Aksâ..."*

Yeryüzünde ilk inşa edilen mescid hiç şüphesiz; Kâbe'dir. Bundan dolayıdır ki güzel, soylu, asil, berrak, saf, kıymetli, hür, kadim, eski ev-mescid, *"el-Beytü'l-atîk"* dir. *"Rabbimiz bunu bizden kabul buyur"* niyazı ve duası ile birlikte İbrahim (As) ve oğlu İsmail'in (As) birlikte ekin bitmez bir vadi olan Bekke-Mekke'de temelini atıp duvarlarını yükselttikleri ve gelecekte insanların toplanma, güven-hürriyet merkezi kılınacak *"Allah'ın beyti"* - *"Beytullah"* dir. İbadetin, tavafın, kıyamın, rükûunun, secdenin sadece ve sadece Beyt'in sahibi olan Allah Azze ve Celle'ye yapıldığı ve sürekli temiz kılınmış *"el-Beytü'l-Ma'mûr"* dur. Nerede olunursa olunsun bir tevhid eylemi olan namazda yüz-vechelerin mutlak surette çevrileceği ve kıyamete kadar tüm müminlerin değişmez

Yeryüzünde ilk inşa edilen mescid hiç şüphesiz; Kâbe'dir. Bundan dolayıdır ki güzel, soylu, asil, berrak, saf, kıymetli, hür, kadim, eski ev-mescid, "el-Beytü'l-atîk" dir.

tek kıblesi kılınan *"el-Beytü'l-muharrem"* dir. Alemlere bereket ve hidayet kaynağı olan, tavafıyla, sa'y ile, Hacer'ül Esved'i, makamı İbrahim'i ile haccın ve umrenin değişmez mekanı olan *"el-Mescidü'l-Harâm"* dir.

Çevresinin mübarek-bereketli kılındığı ve Mescid-i Harâm'dan sonra içinde insanların Allah'a ibadet etmeleri amacıyla yapılan en eski ikinci mâbed olan *"Beytü'l-makdis"* mukaddes ev Kudüs'teki *"el-Mescidü'l-Aksâ"* dir. Allah, kulu ve elçisi Muhammed'i kudretinin-azametinin delillerinden

göstermek için Mukim olduğu Mekke'deki *"Mescidi Haramdan"* alarak *"İsra-bir gece yürüyüşü"* ile uzak kılınan *"Mescidi Aksa"* ya muciz bir şekilde yürüterek bu kadim iki mescid arasındaki kopmaz bağı göstermiştir tüm inananlara. Buradan yükselmiştir kul ve resul olan Muhammed göğe-Allah'ın katına. Bu kutlu yürüyüş ve yükseliş aynı zamanda gelecekte ki müminlere, yeryüzünde ilk inşa edilen bu iki mescidin ne büyük bir kutsiyet oluşturduğunun bir tanımıdır Yüce Yaratıcı tarafından yapılan.

"İlk gündün temeli takva üzere kurulan mescid" ise Medine'deki Mescidi Nebevidir. Doğduğu, büyüdüğü topraklar kendisine dar kılınıp hicret ile emrolunduğunda Kendisine kucak açan Yesrip, Allah'ın kutlu elçisi ile bereketlenerek İslam medeniyetinin merkezi *"Medine"* olmuştur İlâhi bir lütuf olarak. İki yetimin emanetindeki mülk bedeli ödenmek suretiyle satın alınmış ve büyük bir medeniyete beşiklik edecek, merkez olacak mescid inşa edilmiştir bir külliye olarak Allah Resulü ve arkadaşları tarafından.

Bu üç mescidin en temel ortak özelliği üçününde peygamberler eliyle inşa edilmiş olmasıdır. Kabe İbrahim (As) ve oğlu İsmail (As) ile birlikte Mekke'de, Mescidi Aksa Süleyman (As) tarafından Kudüs'te, Mescidi Nebi ise son elçi Muhammed (As) tarafından Medine'de inşa edilmiştir. İlk ikisi Müminler için kible olmuş, Kabe Müminler için Aksa Mescidi ise Hristiyan ve Yahudiler için hac mekanı olarak kabul edilmiştir. Bu üç mescid Tevhidi anlayışın *"Şeâir"* idir.

Hac ve Umre dünya arzının çok değişik coğrafyalarında mukim farklı ırk, dil, renk, gelenek

ve görenekleriyle ümmetin fertleri, bir mahşer provasını andırır ihramlarıyla dillerinde “Lebbeyk” nidaları, kalplerinde Allah sevgisi ile akın akın İlahi çağrıya icabet etmek için kutlu belde Mekke/Kabe’ye seferler düzenlemekte, seyahatler gerçekleştirmektedirler. Kabe; bir kıyam merkezidir tüm kafir, müşrik, münafık, fasık, zalim ve haddini aşıp tuğyan edenlere karşı. Bir başkaldırı merkezidir, Uluhiyette ve Rububiyette Beytin sahibine kendini eş ve ortak kılma iddiasında bulunan “esfele safilin” derekesine sürüklenmiş sefihlere. Bir hürriyet ve güvenlik merkezidir, tüm dünya müstekbirlerine. Bir kongre merkezidir, ümmetin tüm sorun ve problemlerinin konuşulup çözümlerin üretildiği. İbrahim’i tevekkülün, İsmail’i adanmışlığın, Hacer gibi sabrın, teslimiyetin rükünler olarak ibadet duygusu ile eylemlere dönüştüğü bir kutlu mekandır Kabe.

Mescidi Nebi, temelleri bizzat Allah Resulü tarafından atılan. Yesrip’i Medine yapan ve Medine’nin de şekillenmekte olan İslam medeniyetine beşiklik etmesini sağlayan çalışmaların yapıldığı, inananların eğitildiği, her türlü kararın alındığı, tüm problemlerin çözüme kavuşturulduğu, kısacası mümin yüreklerin ortak kalp atışlarının gerçekleştiği, seküler/

laik mantaliteye meydan okuyan Mescid. Devletin yönetildiği, heyetlerin kabul edildiği, tüm dünyaya mesajların verildiği, adaletin, takvanın, tevazunun, teslimiyetin, ihlasın, izzetin, itibarın, ahla-kın, erdemin, faziletin, hukukun niteliğinin ve niceliğinin en güzel tezahürlerinin sunulduğu bir kutlu mekan.

Bugün ne acıdır ki bu üç kutlu mescid mahzun, mazlum ve müteessir bir durumdadır. Mescidi Haram ve Mescidi Nebi Suud’lu zalim/fasıkların esaretinde gerçek fonksiyonelliğinin önüne büyük engeller konularak mazlumlaştırılıp, mahzunlaştırılmıştır. Liberalizmin, kapitalizmin, modernizmin, konformizmin sembol kuruluşlarıyla etrafı bir ahtapot gibi sarılan ve batı mantalitesinin, mimarisinin eserleriyle kısıpaca alınan Kabe, ne acıdır ki Hira’dan bile bakıldığında dahi görülemeyecek bir pozisyona mahkum edilmiştir. Mescidi Aksa ise bir asra yakın bir zamandır Siyonist Yahudilerin işgali altında esir edilerek mazlum ve mahzun bırakılmıştır. Bu üç mescid hür/özgür kılınmadığı için ümmet hür/özgür olamamakta ve zillet/meskenet altında yaşamak durumunda olduğu için tarihinin en rezil/zelil dönemlerinin şahitleri olunmakta. Zihinlerin işgaliyle başlayan süreç toprakların ve yaşam alanlarının

işgali ile devam etmiş ve bugün kemmiyet itibariyle milyarlarla ifade edilen rakamlara ulaşılmasına rağmen, keyfiyet itibariyle hiçbir anlam ifade etmeyen edilgen bir pozisyonu ümmet kendine kader eylemişçesine bir tutum içerisinde varlıklarını sürdürmektedirler. Tüm okumalar, ibadetler ruhundan ve anlam dünyasından koparılıp sıradan okumalara ve ritüellere indirgendiğinden bireylerin ve toplumların üzerinde herhangi bir çarpan etkisi olmayan basit eylemlere dönüş/türül/müştür. Cumalar haftalık, bayramlar yıllık yerelde sorunların konuşulup çözümlerin üretildiği bir buluşma, bir kaynaşma günleri olmaktan çıkarılmış, sadece yarım saate sığdırılan sıradan bir eyleme dönüştürülmüştür. Aynı şekilde ne acıdır ki bu üç mescide yapılan seyahatler de ruhundan, anlam dünyasından koparılarak sıradan basit turistik geziler mesabesine indirgendirilmiştir.

Allah’a hulusi kalp ile iman etmiş tüm muvahhid müminler yeniden bu üç mescidi asli fonksiyonelliğine çevirecek ve ümmetin uyanışına, dirilişine ve kıyamına neden olacak okumalar yaparak bu kutlu mescitlere bu duyguyla seferler düzenlemekten başka çarelerin olmadığına iman etmek zorundadırlar vesselam.

İslamda Kutsal Zaman ve Mekân Anlayışı

Ayetlerin açıkça ifade ettiği gibi dinleri ve kitapları muharref olduğu halde sadece kendilerinin hak yolda olduklarını ve kendilerinin cennet ehli olduklarını iddia eden Yahudi ve Hristiyanların bu iddiaları tamamen boş iddialardır.

Arapça'da "din" kelimesi, "ceza, mükafaat, hüküm, hesap, itaat, boyun eğme, ibadet, adet, hal, şeriat, kanun, yol, mezhep, millet" gibi anlamlara gelir. Bununla beraber "borçlanma ve ödünç alma" anlamındaki "deyn" kelimesi de aynı kökten gelmektedir.

Kavram olarak ise; "Allah'ın; Akıl sahibi varlıkları/insanları kendi özgür iradeleriyle dünya ve ahiret saadetine ulaştırmak amacıyla, melek vasıtasıyla peygamberlerine gönderdiği ilahi kuralların, emir ve yasakların bütünüdür." diye tanımlamak mümkündür. Peygamberler Allah'ın kendilerine gönderdiği bu emirler ve yasaklar/ilkeler bütünü artırma ve eksiltme yapmaksızın insanlara bildirmek/Tebliğ le mükelleftirler.

Bir çok din tanımı yapılmış olmakla birlikte kanaatimce en geniş ve kapsamlı tanım İslam âlimlerinin yaptığı bu tanımdır.

Yukardaki tanımdan hareketle şu sonuçlara ulaşabiliriz

1-"Din, akıl sahiplerini kendi hür iradeleriyle dünyada salâha,(-huzur ve mutluluğa) ahirette de felâha(ebedi azaptan kurtuluşa) sevk eden, Allah tarafından konulmuş bir kanunlar mecmuudur/toplamıdır."

2-"Din, akıl sahibi varlıkları/insanları Allah'ın vahiy meleği tarafından peygamberi vasıtasıyla kendilerine bildirdiği gerçekleri benimsemeye (iman) çağıran ilâhî bir kanundur."

"Din akıl sahiplerini kendi

istekleriyle iyilikler yapmaya/salih amel işlemeye (ibadet/Ahlak) sevk eden ilahî bir nizamdır."

"Din" kelimesinde, Bir yanda sonsuz güç ve irade sahibi Allah'ı diğer tarafta güç ve iradesi sınırlı ve zayıf bir varlık olan insanı ilgilendiren iki yön vardır.

Bu iki taraftan biri, Allah'a nispetle, hâkim olma, itaati altına alma, hesaba çekme, cezalandırma; öteki de kula nispetle, inanıp, boyun eğme, itaat, ibadet etme, teslim olma yani kulluk vs gibi anlamlardır.

"Allah katında din şüphesiz İslâm'dır" ¹

"Kim İslâm'dan başka bir dine yönelirse onun dini kabul edilmeyecektir; o âhirette de kaybedenlerdendir" ²

Bu ayetlerin açıkça ifade ettiği gibi dinleri ve kitapları muharref olduğu halde sadece kendilerinin hak yolda olduklarını ve kendilerinin cennet ehli olduklarını iddia eden Yahudi ve Hristiyanların bu iddiaları tamamen boş iddialardır.

"Yahudiler "Üzeyir Allah'ın oğludur" dediler, Hristiyanlar da "Mesih (İsa) Allah'ın oğludur" dediler. Bunlar, daha önceki inkârcıların söylediklerine benzer biçimde ağızlarından çıkan sözlerdir. Allah onları kahretsin! (Gerçeklerden) nasıl da yüz çeviriyorlar! ³

Çünkü Yahudilik ve Hristiyanlık bir olanı /Tevhidi parçalamış ve otoriteyi, mekânı ve

1) Âl-i İmrân 3/19; el-Bakara 2/193

2) Âl-i İmrân 3/85

3) Tevbe 30

zamanı tanrıya ait olan/kutsal ve insana ait olan diye ikiye ayırmıştır. Tanrıya ait olan göklerin, insana ait olan ise yeryüzünün hükümleridir. Yani Tanrının hakkını tanrıya, Sezar'ın hakkını da Sezar'a vererek /laiklik⁴ bir olan otoriteyi çok etmişler şirke düşmüşlerdir.

Hâlbuki İslam'ın temel metinleri olan "Kur'an ve Sahih hadislerde" Başta Allah'ı birlemek olan Tevhid ilkesiyle başlar işe. Allah "Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır ve Allah (ın gücü kudreti, otoritesi) her şeyi kuşatmaktadır".⁵Buyurarak yegâne yaratıcı ve güç ve kudret sahibi olduğunu belirtmiştir. (her ne kadar Müslümanların birçoğu bunun pek farkında olmasa ve Hristiyanlar gibi düşünseler de)

İslam da "dini olan"/kutsal ve "din dışı" olan zaman ve mekân diye bir ayırım da yoktur. Allah'ın adını anarak/besmele çekerek ve Allah'ın rızasını gözeterek yaptığınız her meşru amel ve iş, dini amel olur, yine Allah'ın rızasına uygun olarak yaşadığınız her zaman ve mekân da özü itibarıyla dinidir. Yani teoride ve prensipte bir Müslüman için din dışı kabul edilen bir zaman mekân olmamalıdır. Bir Müslüman her zaman ve mekânda Allah'ın kendisini görüp gözettiği şuur ve bilinciyle yaşar. Bizim böyle yaşıyor olmayışımız dinin öğretileriyle değil, bilakis bizim zaaflarımız ve gafletimizin çokluğuyla alakalıdır.

Kültürümüzde Mübarek kabul edilen zamanlar(günler, geceler, aylar)ve mekânlar (ibadet mekânları)"din dışı" olarak kabul edilen /varsayılan zaman ve mekânlardan ayrıştığı için değil bilakis o günlerde ve mekânlarda Mü'minlerin,

4) Markos İncili.12:13-17; Luka İncili.20:20-26)

5) Nisâ Suresi ; 126

Allah'ın rıza ve hoşnutluğunu daha çok kazanmak için ibadete yoğunlaşıyor olmalarından dolayıdır. Çokça ibadet ve taat o günlerin ve gecelerin alamet-i farikası olmuştur da ondan. Kur'an'da Kadir geces⁶ ve Cuma günü⁷ gibi fazileti yüksek gün ve gecelerden bahsetmesi O gün ve gecelerin "ehemmi-mühim" e tercih etme maslahatından dolayıdır. Sahabe döneminde olmayıp sonradan ihdas edilen bir takım mübarek gün ve gece kutlamaları iyi niyetle okunduğunda Müslümanların tamamen dünyevileşme ve sekülerleşme tehlikesine karşı direnme reflekslerinden kaynaklandığı söylenebilir

Gerçekte mü'minler her yer zamanda zaten ibadet ve zikir halindedirler "Onlar ayakta dururken, otururken, yatarken hep Allah'ı anarlar; göklerin ve yerin yaratılışını düşünürler "Rabbimiz! Sen bunu boş yere yaratmadın, seni tenzih ve takdis ederiz. Bizi cehennem azabından koru" (derler):⁸

İslam'a göre insan sadece Allah'a kul olmakla şeref kazanır. Başkaca şeref ve şan'a ihtiyacı yoktur. Zira Rabbimiz, Ey insanlar! Biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarat-tık. Sizi tanışasınız diye kollara ve kabilelere ayırdık. Allah, katında en şerefli, ondan en çok sakınanınızdır. Şüphesiz Allah, âlimdir, haberdardır. ⁹ ve yine "O(Allah) hanginizin daha güzel iş yapacağını denemek için ölümü ve hayatı yarattı. O güçlüdür, O'nun gücüne hiçbir güç erişemez ve tek bağışlayan da O'dur." ¹⁰ Buyurmuştur

Bu dünya, yeryüzü insanın kendi başına ve kendi adına hâkimiyet kuracağı ve otorite tesis edeceği bir alan olmayıp Otoritesini Allah adına değil, Allah'ın adıyla sadece O'nun rıza ve hoşnutluğunu gözeterek ve böylece de Allah'a yakınlık (kurbiyyet) kazanmak için kurmaya çalışır. Yeryüzü hâkimiyeti de mal, mülk, şahsi güç toplamak için değil sadece Allah'ın

kelimesini yani tevhidi yeryüzünün her tarafına duyurmak suretiyle yüceltmek (İlâ-i Kelimetullah) içindir. İlâ-i Kelimetullah amacı da öncelikle Tevhid dir.

Bunun için de önce çok olanı tek yapar, "bir"ler. Tevhid yani imanda birliği sağlar. "Allah'a ve Resul'üne itaat edin ve birbirinizle çekişmeyin. Sonra gevşersiniz ve gücünüz, devletiniz elden gider. Sabırlı olun. Çünkü Allah sabredenlerle beraberdir."¹¹

Dağınık olanı toplar, Ayrı olanı yakınlaştırıp birleştirir. Cemaatle namaz. Hac ibadeti, bayram ve törenlerin hepsi de dünya gailisine kapılıp dağılan Müslümanları bir araya getirip hemhal olmalarını temin etmek/Tevhid etmek amacıyla yapılan ibadetlerdir.

"İnsanları Hacca çağır. Gerek yaya gerek her türlü binek üzerinde, uzak yakın her yerden sana gelsinler."¹²

"Allah, kendi yolunda birbirine kenetlenmiş, kurşunla perçinlenmiş müstahkem bir bina gibi saf bağlayarak mücadele eden kimse-leri sever."¹³

"Onların (kestiğiniz kurbanların) etleri ve kanları kesinlikle Allah'a ulaşacak değildir; lâkin O'na sizden takva (ihlas ve samimiyetiniz) ulaşabilir. İşte öylece, (Allah) onları (kocaman hayvanları) size boyun eğdirmiştir; O'nun size hidayet vermesine karşılık Allah'ı tekbir etmeniz için (Rabbimiz bunları hizmetinize ve istifadenize vermiştir). Artık ihsan sahiplerine (görevini iyilik ve güzelliikle yerine getiren-

lere) **müjde ver**"¹⁴ Uzak olanı yakınlaştırır, (akrabalık bağlarını güçlendirmeyi ve korumayı emreder.) Kurban da Allah'ın **rıza ve hoşnutluğuna yaklaşma/kurbiyyet için yapılan bir ibadettir.**

Haccın olmazsa olmazları yani farzları 3 tanedir. Bunlara Menâsiku'l-Hac denir: a) Hanefiler'e göre, haccın üç farzı vardır: 1) İhrama girmek, 2) Arafat'ta vakfe, 3) Ziyaret tavafı. Bunlardan son ikisi, aynı zamanda haccın rükünleridir. Hac bu farzların sıraya uyularak yerine getirilmesiyle eda edilmiş olur. Bunların her birinin görünürdeki anlamları dışında hikmet, sır ve sembollerle dolu anlamları vardır. Bu sırlara vakıf olmak, anlam ve hikmetlere vakıf olarak Hacc etmekle mümkün olur. Ama ne yazık ki bu vukufiyet çok az insana nasip olmaktadır. Bu sebeptendir ki günümüzde Hacc çoğu kimse için ya turistik ya da ticari bir geziden öteye gitmemektedir. Bu sebeptendir insanlar Hacc etmenin ne anlama geldiğini bilmeden, sır ve hikmetlerine şahit olmadan gidip gelmektedirler.

Kurban da tıpkı Hacc gibi bir takım bireysel ve toplumsal fayda, hikmet ve sırları haiz bir ibadettir. Üzülerek söylemeliyim ki günümüzde birçok ibadet gibi kurban da asıl amaç ve hikmetinden koparılmış, çoğu ailenin "Hem âdet yerini bulsun hem de bu vesileyle bir yıllık et ihtiyacımızı temin edelim" düşüncesine dönüşmüştür.

Her şeyin en iyisini bilen Şüphesiz ki Allah(c.c) dır. Dönüşümüz yine O'nadır.

6) Kadir Suresi ;97, 1-5

7) Cuma Suresi; 9

8) Âl-i İmrân Suresi - 190

9) Hucurat Suresi 13

10) Mülk Suresi 67/30

11) Enfal Suresi ;46

12) Hacc Suresi 27

13) Saff Suresi 4

14) Hacc Suresi ;78

Evrensel İslam Kongresi; Hac

Veda haccı dolayısıyla Resulullah'ın irat ettiği hutbe insanlık adına çok önemli mesajlar içerir. Bugün modern dünyanın insan hakları evrensel beyannamesi diye övünç vesilesi olarak 10 aralık 1948 tarihinde insanlığa sunduğu belgenin Veda Hutbesine bakıldığında insanlık adına çok geç kalınmış bir belge olduğu ortaya çıkar.

Allah resulü Aleyhisselam ömründe bir kere hacc yapabildi. Ömrü vefa etmiş olsaydı başka haclar yapar mıydı? Sorusuna elbette yapardı cevabını vermek mümkün.

İslam'ı, bütün hac dönemlerinde ve panayırlarda tebliğ etme özelliğine sahip bir kutlu şahsiyetin, hayatta kalmış olsaydı, her yıl hac yapmaya devam edeceği ve veda haccında ortaya koyduğu hac anlayışıyla hacca gelenleri evrensel doğrulara davet edeceği muhakkaktı.

Veda haccı dolayısıyla Resulullah'ın irat ettiği hutbe insanlık adına çok önemli mesajlar içerir. Bugün modern dünyanın insan hakları evrensel beyannamesi diye

övünç vesilesi olarak 10 aralık 1948 tarihinde insanlığa sunduğu belgenin Veda Hutbesine bakıldığında insanlık adına çok geç kalınmış bir belge olduğu ortaya çıkar.

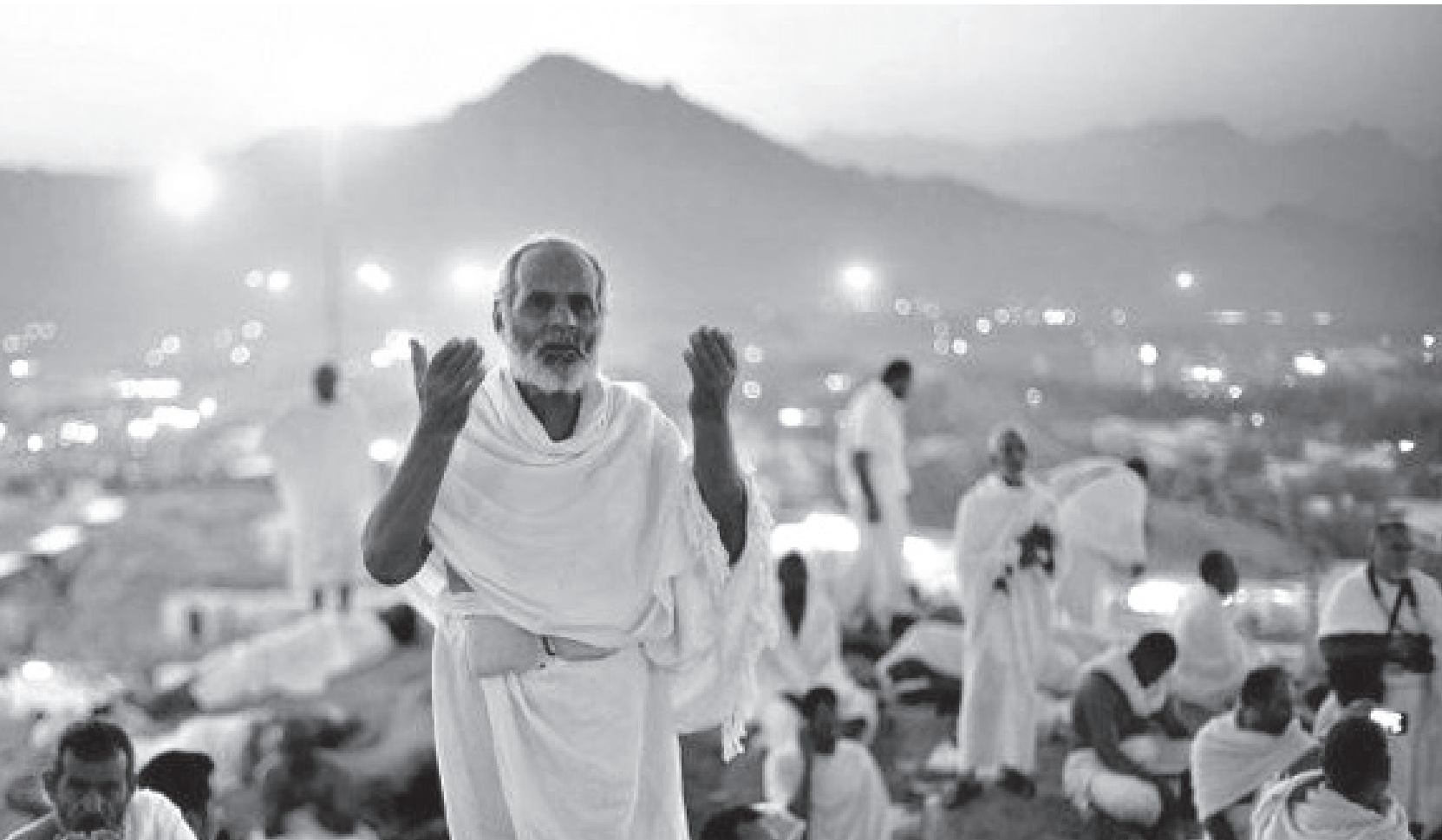
Bu sebeple diyoruz ki Resulullah'ın ömrü vefa etmiş olsaydı, orada belki de Resulullah'ı görmeye gelecek, onunla hac yapma şerefine ermiş olma anlayışında olacaklar için, bir kongre niteliğinde gerçekleşecek bu ibadeti tekrar tekrar yapacağı görülebilirdi.

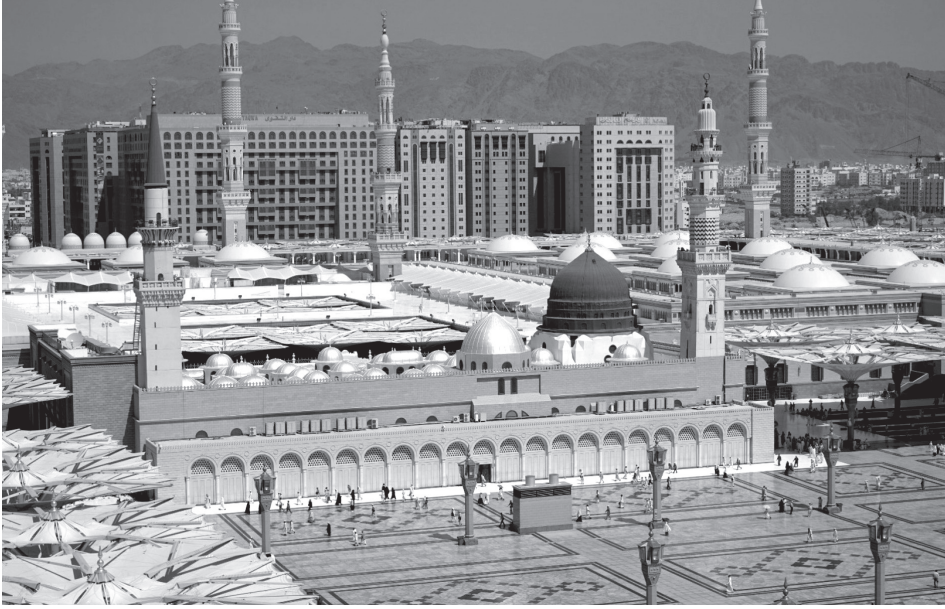
Bugün Resulullah'ın hayatında bir kere yapma nasibine erdiği ve tam olarak manifesto niteliğinde okumuş olduğu hutbe ile İslam ümmetine verdiği mesajla, haccın nasıl yapılması gerektiğini ortaya koyduğu anlayıştan yoksun bir

şekilde icra edilen hacların, Müslümanların hiçbir sosyal problemine şifa olmadığı kesindir.

Ne hac organizesi yapan ülkelere yetkili makamları, ne de haccın ifa edildiği mekanların yöneticisi ülkenin yetkililerinin haccı olması gerektiği şekilde ifa etme anlayışı maalesef yoktur.

Hac organizasyonu yapan halkı Müslüman, yönetimi islamla alakasız ülkelerin yetkilileri, Resulullah'ın haccı gibi bir haccın ifa edilmesini istemezler, çünkü bu şuurla hac yapacak insanlarda gelişecek olan sosyal yapıların meşruiyetini sorgulama anlayışının, kendileri açısından iyi olmayacağını bilirler. Hac ibadetinin yapıldığı mekanların yöneticileri de böyle bir haccın

ifa edilmesini yönetilebilir bulmazlar. Düşünsenize bu yılki hac dolayısıyla kutsal mekanlara gelen hacılar Gazze’de gerçekleşen soykırımı protesto etmek için eylemler yapıyor, kongreler düzenliyor ve dünya üzerinde bu katliama kılı kıpırdamayan Müslüman görünüşünün önüne geçilebilir. Uzun yıllar önce iranlı hacıların yapmış olduğu eylemlerin yankıları bilenlerin hala zihinlerinde yankılanmaktadır.

Bununla beraber dünya istikbarına, küresel haydutlara; Müslümanların kim olduğu ve bir bedeninin organları gibi nasıl bir sosyal dayanışma gerçekleştirdiğini gösterme imkânı doğabilirdi.

Bu tür eylemlerin, hac ibadetinin ifa edildiği devletin halkları tarafından farklı sorgulamaları da beraberinde getireceğini bilen yöneticiler, kendilerini tartışmaya açacak bir ibadet anlayışını asla kabul etmezler.

Evrensel istikbarın Müslümanların her eylemine el attığının çarpıcı örneklerinden biri haline getirilmiş, turistik ve alışveriş zeminli haclar, İslam’ın gerçekleştirmek istediği tevhidin egemenliği anlayışından yoksun bir şekilde ifa edilmektedir.

Allah (cc.), bütün bir alemin tevhidinin ritmik temsili olan ve içeriği tamamıyla bu anlamda zikirlerle dolu bulunan tavafın gerçekleştirilmesiyle Müslümanların yeryüzünün kevni sistemine

entegre oldukları tevhidin temsili ni oluşturmalarını istemektedir.

Safa ile merve arasında say edenler, Allah için yurdunu yuvasını terk etmiş, evladiyla birlikte, hayatta kalarak, islamın geleceğine giden yolda ortaya konması gereken azami çabayı ortaya koyan kutlu bir kadının, çabalarını tekrar etmek suretiyle, hayatın yaşamak adlı boyutunun nasıl ibadi bir anlam kazanacağı anlayışı kazanmaktadırlar.

Allah adına, yalnız başına bırakılarak, gidilmiş bir kadının, hayat mücadelesi enteresan değil mi? O kocasına sormuştu burada bizi bırakıp gitmeni sana Allah mı emretti diye? Evet cevabını alınca bizim burada bırakılmamızı isteyen Allah gerekeni yapar diye oturup beklemedi. O bir peygamber eşiydi, peygamber anası olacaktı. O, kutsal anlayışı aldığı ve vereceği iki insan arasında bulunan mübarek bir halka idi. İbrahim As nasıl Allah’ın verdiği görevi yerine getirmek için emeğini sonuna kadar ortaya koyuyorsa, o da emeğini son anına kadar ortaya koymalıydı.

Müslümanlar hayatın tamamının ibadet olduğunu safa ile merve arasında yapmış olduğu koşturmaca ile anlamalı ve tıpkı orada gerçekleştirdiği gibi bütün bir hayatını Allah adına inşa etmeli.

Arafat vakfesi hacın iki farzından birisidir. Allah’ın yerküre üzerine indirdiği günahkar iki kulunu yeniden buluşturarak, kavuşmanın

önemini ve hicranın acısının ne demek olduğunu yaşattığı mekanın adıdır Arafat.

Allahın buyruğunu çiğneyerek insanlığını kaybedenlerin, tevbe ve istiğfarla insanlığa yeniden kavuşması arafatla mümkün olmuştur.

Müzdelife vakfesinin tarihin derinliklerinden gelen gaflet ve Allah adına kazanılmış rütbelerin şımarıkça kullanılmasının reddiyesi anlamına geldiği bizzat Kur’an ifadeleriyle tescil ve tembih edilmektedir.

Hac ibadetinin tarihsel yozlaşmalarından birini sergileyen Mekke müşrikleri, Mekkeli olmayan arapları ikincil varlık makamına koyup onlarla, arafata çıkmayı kendilerine ar edinmişlerdi. Müzdelifede oturup alem yapıyor ve atalarının tekasürü ile böbürleniyorlardı. Allah cc atalarla böbürlenmek yerine varlık hakikati tevhidi, tekberi müzdelifenin ameli haline getirerek, kıyamete kadar tekberi zorunlu bir görev haline getiriyordu.

Şeytan insanın ontolojik düşmanı. Allah cc insanı cennete koyarken de, onun düşmanlığının çetinliği konusunda uyardı. Cennetten çıkarılmasına vesile olup dünyaya indirildiğinde de. Fakat insan cehul olduğunu, çok önemli birinci fırsatı kaçırdığında ortaya koyduğu gibi kazan kazan dünyasında da ortaya koymaktan geri durmamaktadır.

Hac ibadetinin şeytan taşıma eyleminden ders çıkarmak ve hayatın her evresinde şeytanın iğvalarından Allaha sığınarak, onu hayatımızdan recmetmek, dışarı atmak kurtuluş vesilemizdir.

Haccın bütün nüsükleri aslında hayatımızın tam da ortasında tecelli ederken bizim farkındalığımız hayatımızı hac kılacaktır.

Özellikle mekan esası üzerine bina edilmiş hacın bireysel ve toplumsal anlamda müminlere kazandırdığı motivasyon ve simya bütün bir insanlığın nasiplenmesi adına da önemli bir ibadettir.

Allah bizleri ibadetlerini farkındalıkla yerine getiren kullarından eylesin. Amin

Kurbanı Paylaşmak

Kurban, Hac ve Zekat gibi maddi olarak yapılan bir ibadet olduğundan İslam alimleri maddi açıdan yapılan ibadetlerin vekalet yoluyla yapılacağına dair fetvalar vermişler ve bununla ilgili Peygamber (s.a.v) den bir çok rivayetler nakledilmiş. Aynı zamanda kurban ihtiyacı olan kişilerle paylaşımı olan bir ibadet kurban etinin bir kısmının veya yeri geldiğinde tamamının paylaşılabilceği İslam fikhında mevcut.

Hiz. İbrahim ile Hiz. İsmail arasındaki olaylar silsilesi üzerinden kurban etmek veya kurban kesmek Tevhid dini İslam üzerinden bir çok okumalar yapılmış ve yapılmaya da devam edecektir. Çünkü kurban etmek veya kurban kesmek insan ile ilgili bir kavram ve bu ibadet şekli bütün inanç sistemlerinde çok farklı tezahürleri de olsa mevcut olduğu akabinde kurban

**Allah için kesilen kurbanı
ümmele ile paylaşmak
ümmele potasında
erimenin ümmele
coğrafyasında yeni bir
dirilişin vesilesi olmanın
ve geleceği inşaa edecek
fikhi mülazaaaların
oluşumunu sağlayacak
bir ibadetin ikamesi.**

etmek veya kurban kesmenin insan nefsinin ve şeytanın işe karışmasıyla anlam ve mana itibarıyla sapkınlığa kadar giden sürecini yeryüzünde görmenin mümkün olduğu insanlık ile yaşadığımız da aşikar.

Şahitliğimiz dairesi içerisinde yaşadığımız dönem itibarıyla

ulaşımın ve haberleşmenin her geçen gün daha da kolay hale geldiği günümüz dünyasında İslam aleminde kurban ibadetini vekalet yöntemiyle ihtiyaç sahibi ülkeler ile paylaşmaya yönelik faaliyetler sayesinde ümmetin bir biriyle olan iletişimi ve bu sayede kardeş olma şuurunun oluştuğu da aşikar. Vekalet yöntemi ile kurban kesme ibadetinin başladığı yıllarda fikhi açıdan bir çok tartışma yapıldığı süreç içerisinde geline nokta daha önce muhalif olan görüş sahipleri dahi geri adım atarak bu ibadetin doğru olduğu ümmetin yararına olduğu konusunda fikir beyan ettikleri de aşikar. Çok farklı coğrafyalarda kesilen kurbanların dağıtımı esnasında fikir teatisinde bulunmak kardeşliği inşaa etmek, Rahmetin yeryüzünde her mekanda olduğunu hissetmek bilginin, imanının, ibadetin, ihlasın, takvanın

ve mülkün hiçbir toplumun ülkenin kavmin tekeline olmadığını ve bunların paylaşımı ile Allah'ın bereketlendirdiğini anlamamanın bir yolu bir yöntemi olduğunu anlamak ta aşîkar. Allah için kesilen kurbanı ümmet ile paylaşmak ümmet potasında erimenin ümmet coğrafyasında yeni bir dirilişin vesilesi olmanın ve geleceği inşa edecek fıkhi mülazaaların oluşumunu sağlayacak bir ibadetin ikamesi.

Vekalet yöntemi ile farklı coğrafyalarda kesilen kurban kesme ibadetinin tartışıldığı süreç içerisinde fıkıh alimlerinin konuyu Kur'an ve sünnet dairesi içerisinde konuşmaları İslam düşünce tarihinde yeri geldiğinde yapılan icraatlar neticesi yeni içtihadların yapıldığını görmek kurban kesme ibadetine yeni anlamların katılmasına ve bunun yanı sıra ihtiyaç duyulması halinde İslam alimlerinin Müslümanların ihtiyacı olan konularda çalışmasına çaba göstermesine yeni görüşler beyan etmesine vesile olmakta. Aynı şekilde asrı saadet döneminde ashabın yeryüzünde farklı coğrafyalarda yaşadıkları hayatın güzelliği insanlığın içerisinde bulunduğu karanlık, iyilik ve güzellikten uzak haklının değil güçlünün sözünün geçtiği zalimlerin mazlumlara zulmettiği ve bu yüzden sömürünün zulmün yeryüzüne hakim olduğu bir dönemde ashabın ortaya koyduğu doğruluk dürüstlük yardımseverlik zulme başkaldırı mazlumin yanında yer alma insanlığın yeniden iyi ile tanışmasına en güzel şekilde yaratılan insanın güzelliklerine ulaşmasına vesile olmuştur.

Vekalet yöntemi ile kurban kesme ibadetinin ümmet coğrafyasında paylaşımı, değerler manzumesinde paylaşılan değerlerin insanlığın bugün içerisinde bulunduğu açlık ve sefaletine bir nebze de olsa fayda vereceği tabii ki bir gerçek, fakat bugün yeryüzünde dünya müstekbirlerinin bütün insanlığa karşı açtıkları yok etme ve hatta insanlık nüfusunun azaltılmasına yönelik savaşının hangi noktalara geldiğinin şahitliğini

yaşıyoruz. Gazze de bütün dünya islam ülkeleri de dahil zulmün yok edilmesi için ordularını ayağa kaldırıp zulüm ile savaşmak yerine gıda yardımı ile yetinmesi adaletin inşasına hiçbir fayda veremeyeceği de ortada.

Bu gün yeryüzünde insanlığın gerçek ihtiyacı olan adalet, güçlünün zayıfları yok hükmünde saydığı ve bunu İslam ülkelerinin başta yöneticiler olmak üzere adaletten ne kadar uzaklaştıkları sermaye ile yaptıkları işbirliği ile Allah'ın verdiği nimetlerin çok aşırı bir şekilde dengesiz paylaşıldığı, bir tarafta açlık zulüm varken diğer tarafta kendini haklı kılmak için kanunlar çıkaran mülkün sahibinin kendisi olduğunu ispat peşinde olan bir avuç yönetimin ve sermaye günün sahipliğinde ki insanlar yüzünden yaşanan hayat bizim gökyüzümüz değil ötekinin gökyüzüne işaret etmekte.

Vekalet yöntemi ile kurban kesme ibadeti ashabın yeryüzünde oluşturduğu iyilik kavramının insanlığın yeniden inşası gibi, Müslüman dünyanın kendisinin de sahip olmadığı olmak istemediği olamadığı, bütün İslam ülkelerinin kendi topraklarında dahi sağlamadığı adaletin, önce kendi kardeşlerinden başlayarak bütün dünyaya adaletin gelmesine yönelik bir hayat anlayışını İslam dünyasıyla paylaşmak, insanlığın kurtuluşuna, insanlığın yeniden adalet ile tanışmasına ve sömürünün, zulmün, açlığın, sefaletin asıl sebebinin, adaletin olmayışından kaynaklandığının anlaşılmasına vesile olacak. Türkiye'de, Arap dünyasında veya Uzak Doğuda adalet ile başlayan bir çok parti kurulmuş, devlet yönetimlerinde iktidar olmuşlar, fakat kendi halklarına dahi adalet ile davranmaktan uzak durmuşlar. Hal bu ki bugün aynı Mekke döneminde olduğu gibi Peygamber (s.a.v) efendimizin adalet ile hükmediyor diye Sahabeyi, Necaşi'ye yönlendirmesi bu gün de insanlığın en büyük ihtiyacı olan adaletin, kesilen kurbanlar ile beraber yeryüzüne dağıtılması ümmetin dirilişine, ümmetin derdi olan

sefalet ve cehalet ile mücadelesine vesile olması mümkün.

Nasıl ki vekalet ile kesilen kurbanların İslam coğrafyasında paylaşımı, sahip olduğunuz maddi değerler sayesinde oluşuyorsa. Veya maddi değerlere sahip olduğunuz için paylaşabiliyorsanız, adaleti paylaşmak için de çok miktarda adaletle sahip olmanız gerekiyor. Adalet üretmeniz gerekiyor. Adalete kafa yormanız, adaletin tecellisi için fedakarlık yapmanız, ben değil biz diyebilmeniz, yeri geldiğinde adaletin tecellisi için zarar görebileceği en yakınınıza dahi adaletten taviz vermeden hüküm vermeniz gerekiyor. Ve unutmamak gerekir ki sahip olmadığınız adaleti paylaşamazsınız paylaşmak önce sahip olmayı gerektirir, kendinizin dahi ihtiyacını karşılayamadığınız maddi veya manevi hiçbir değeri paylaşmak mümkün olmayacaktır. Peygamber (s.a.v) efendimiz ile Hz. Fatıma arasında gerçekleşen konuşmada. Hz. Fatıma'nın maddi açıdan zor durumda olduğunu, kendisine yardım edilmesi hususundaki beyana karşılık, Peygamber (s.a.v) efendimizin ona ayrıcalık yapmayacağını beyan etmesi, İslamda ki adaletin nereden başladığına güzel bir örneklik teşkil ederken, bugün İslam ülkelerinin yöneticilerinin, kendi aile hayatındaki fertlerin zenginliği, şatafatı, lüks içindeki hayatlarının insanlığa örnek olmadığı ortada değil mi?

Salih amel anlayışının gerçekleşmesi için önce o amelin bizzat kendi kişiliğinde, fiiliyatında icra edilmesi gerektiği noktasında İslam alimlerinin icması olduğunu unutmamak gerekir. Ve islahatı gerçekleştirecek adaletin tecellisi, hüküm verme makamındaki tekil bireyden devlet başkanlarına kadar uzanan yolculukta yetkilerin her merhalede biraz daha büyüdüğü bir süreçle yine kendisiyle başladığı bir adaletin salihati oluşturacağı bir gerçektir.

Kurban

Kurban olduğum Allah'ım diye başlarız bazı zamanlar.

Acaba gerçekten kurban olabilecek fedakarlığa sahip miyiz,

Hiç muhakeme etmeden söylediğimiz bu cümlelerin boyunduruğu altına girebilecek yürek var mıdır acaba bizde?

Sanırım yok, eğer olsaydı; dünyayı kana bulayan kafir,

Müslümana reva gördüğü zulmü icra edecek mecali dizlerinde bulamayacaktı.

Hayatı zindan olmuş, kafir çizmeleri altına namusu düşürülmüş, Müslüman kadınlar,

Çaresizliğin verdiği acılar içinde ruhen kıvranıp durmayacaktı.

Allah CC İbrahim'den en sevdiği evladını,

Hem de ilerlemiş yaşlarda sahip olduğu evladını, kendisine feda etmesini istedi.

Teslimiyet örneği baba, oğul kurban etme ve olma fiilini icra etmede kusur göstermedi.

Ey Müslüman, gerçekten teslim olmakla, sureta teslim olmak arasındaki fark,

Allaha kurban edilecek şeyleri feda etmede futur göstermemektedir.

Allah senin malını feda etmeni istiyor verebilecek misin?

Sana bir imtihan olarak verdiği, ve senin kendinin sandığın,

Şeytanın sana sıkıca sarılmanı öğütlediği,

Ve kaybetme korkusundan hafakanlar yaşadığın malını verebilecek misin?

Etrafında senin istifade ettiğin nimetlerin yoksunu insanlar var,

Hadi kurban et malını Allah yolunda.

Çünkü Allah "sana neyi infak edeceğini sorarlar de ki fazlasını" buyuruyor.

Allah'ın dini adına cehdetmenin her şeyden evla olduğu bir zamanda

Malının tamamını Allah yoluna harcayan; devrinin Ebu Bekride olabilirsin,

Fakirken peygamberin duasıyla mal sahibi olup,

Büyüklenen ve kendisinden zekât istendiğinde imtina eden Salebe de olabilirsin.

İkisi arasındaki fark şudur; Allah azze ve celle kendi yolunda sarf ederek yoksulluğa düşen Ebu Bekire daha dünyada iken Cebrail'le selam yollamış gönlünü almıştır,

Salebe ise pişman olduktan sonra zekatını verebilecek bir Allah'ın kulunu bulamamıştır.

Allah senin zamanını feda etmeni istiyor edebilecek misin?

Zevklerini, arzularını gerçekleştirmek için harcamaktan kaçınmadığın,

Hesaba çekileceğin değerler arasında yer alan zamanını

Allah yolunda kurban edebilecek misin?

Yoksa kıytırık dünya işlerine ayırdığın

Zaman kadar da mı Allah'a ayıracak zamanın yok senin?

Ne diyeceksin ölüm melekleri gelince?

İşlerim çoktu Allah için iş yapmaya vakit bulamadım mı

diyeceksin?

Allah senin evladını feda etmeni istiyor verebilecek misin?

İyi bir meslek, kariyer ve dünyalık sahibi olmasından önce,

Onu iyi bir Müslüman olarak yetiştirmeni ve canını Allah'a verebilecek bir şuura ermiş,

salih bir kul olmasını istiyor.

Onu iyi bir dünyalığa sahip kılma gayreti içinde misin?

Yoksa Allah'ın sana verdiği bu emaneti ona layık bir kul olma yolunda mı eğitiyorsun?

Allah senin canını istiyor kendi yolunda

Güzel bir alış verişle cennet karşılığı olarak, verebilecek misin?

Verebilecek yürek, yolundan sapmadan yürüyebilecek metanette ayak sahibiysen,

Senin Allah'a verebilecek canın vardır.

Unutma ki Allah yolunda kılını kıpırdatamayanların

Allah'a kurban edebilecek canları yoktur.

Allah'a kurban edilemeyecek evsftaki bir can

Allah yolunda murdar olmuş bir leşe binmiş talihsiz bir süvari gibidir.

YÂREN MEKTUPLARI

Adama ve Adanma Ruhü

Selamların en güzeli ile selam ve gönül dolusu muhabbet olsun sana sevgili yârenim.

Koskoca otuz gün nasıl da gelip geçti değil mi bir önceki mektuplaşmamızdan bu yana. Otuz gün deyip de geçmemek lazım saniye ve saliselerin arkasında saklı ve bir bilinmezlik nikabı içerisinde gelip geçen ömrümüz bu güne yetişemeyebildi ve ben bu mektubu yazmamış sen okuyamıyor olabilirdin değil mi sevgili dostum.

Her şeyin olduğu gibi ömrümüzün de yegâne sahibi olan Mevlâ'mıza şükredip her an elimizden kayıp gidecekmiş gibi duran kalan ömrümüzün birkaç dakikalık kısmını bir iman ve idrak şuuruyla değerlendirmek ister miydin benimle birlikte?

Asırlar öncesine giderek insanlığın nadide iman, insanlık ve takva önderlerinden birinin hayatının bir bölümüne şahit olmak ister misin benimle sevgili yârenim?

O zaman haydi gel, aklımızı ve mantığımızı imanın hikmet dolu ellerine emanet ederek, imanın tevhid ve teslimiyet ufkundan seyre dalalım bu muhteşem tabloyu;

.....(İbrahim) "Rabbim bana salihler den olacak bir çocuk ver" dedi.

Bizde o'na hilm sahibi bir çocuk (İsmail'i) müjdeledik (verdik).

O kendisinin yanın da (olgunluğa erişip) yürümeye başlayınca (İbrahim) dedi ki:

"Ey oğulcağızım, doğrusu ben rüyamda seni boğazladığımı görüyorum. Bir bak, ne dersin?"

O'da dedi ki: "Babacığım sana emr olunanı yap, inşaallah beni sabredenlerden bulursun."

Böylece ikisi de teslim olunca, babası oğlunu alını üzerine yatırdı. Biz o'na şöyle seslendik:

"Ey İbrahim sen rüyayı gerçek-

İbrahim puta tapıcılara karşı bir anlık ta olsa beyin fırtınaları yaşatan hikmet ehli biriydi. Neredeyse kavratmıştı onlara; haddini aşan sevgi ve saygılarla bizzat kendileri putlaştırarak bilinçsizce bağlandıkları putlarının hiçbir işe yaramayan aciz varlıklar olduğu gerçeğini.

leştirdin, şüphesiz ki biz itaat edenleri böylece mukafatlandırırız"

Gerçekten ki bu apaçık bir imtihandı. Ve o'na fide olarak büyük bir kurbanlık verdik.

Ve sonra gelenler arasında o'na (iyi bir nam) bıraktık. Selam olsun İbrahim'e." (Saffat: 100 – 109)

Ne müthiş bir tablo değil mi sevgili yârenim? İnsanın kanını donduruyor adeta damarlarında...

İnsanın mantığı kabul etmese, akli almasa da bu haber gerçek bilginin kaynağından; Mü'minlerce asla şek ve şüphe olunmayan, "hüddelil muttakıyn." Olandan yani Kur'an'dandır sevgili yârenim.

Bu tablo adamak ve adanmak ruhunun iman'ın nuruyla insanda inkişaf edişinin akli zorlayan ama bir o kadar da mübeyyen/apaçık bir simgesidir...

Ölümü onurlandıran ve ona hayat bahşeden bir tablo.

Ölümü diriltmek ya da ölüme minnet etmeden vakarla yürüyerek dirilmek bu olsa gerek...

İmanın tüm vehim kabuklarından sıyrılarak uryan duruşu, kulluğun bütün endişe ve heves prangalarını kırarak özgürlükle şahlanışı ancak böylesi bir tablo ile simgelenebilirdi.

İbrahim ve İsmail tarafından çizilen bu tablo nasıl bir tablodur biliyor musun sevgili yârenim;

İman ve iman edilene olan aşkın hatırına canın adanışı.

İman ve onu özümsemiş, onunla beslenen ruhun şahlanması.

İman ve onun izzetini tadan yüreğin akıl ve mantığa meydan okuyarak kanatlanışı.

Amansız bir deneme kısılcının da sınanan imanın şaşırtan başarısı.

İman nimetinin kıymetinin farkına varan iradenin tüm dünyevi hesaplardan arınışı, saf iman halini alışı, imanın ihsana dönüşmesi sonucu yazılan bir destanın yansımasıdır.

Mal ve evladın bir fitne (sınanma vesilesi) olduğu bilinciyle bu tür eğilim, tutku ve kokuşmalara karşı kazanılmış bir zaferin göndere çekilen sancağı.

İblisin ayak oyunlarına takılmadan menzile ulaşabilme mücadelesinin destanıdır dostum.

Böylesi bir destanı ancak İbrahim'ce bir duruş, Hacer'ce bir sadakat ve bu bilincin eğittiği ruha sahip olan İsmailler yazabilir hiç şüphesiz.

Çünkü İbrahim safi bir muvahhid idi ve o başlı başına bir ümmetti.

İbrahim çok içli, yumuşak huylu, kendisini Allah(cc)'a adanmış bir bilge kişiydi.

İbrahim puta tapıcılığın ahmaklığından beslenerek yoğunlaşan şirk karanlığına karşı tevhidin nuruyla mücadelesini sürdüren bir ışık hamalıydı.

İbrahim puta tapıcılara karşı bir anlık ta olsa beyin fırtınaları yaşatan hikmet ehli biriydi. Neredeyse kavratmıştı onlara; haddini aşan sevgi ve saygılarla bizzat kendileri putlaştırarak bilinçsizce

bağlandıkları putlarının hiçbir işe yaramayan aciz varlıklar olduğu gerçeğini.

İbrahim, Allah(cc) düşmanlarının kendisi için yakmış oldukları azap ateşini iman ve teslimiyetiyle gülistana çevirtebilmeyi başaran bir tevekkül abidesiydi.

Öyle bir imandı ki onun imanı; İbrahim (as) Rabbinin kastederek, hep “*O yaratmıştır beni, O doğru yola erıştirdi, O yedirir, O içirir, hastalığımda O şifa verir, O öldürür, sonra yine O diriltir ve hesap gününde günahlarımı bağışlamasını umduğum da O’ dur*” (Şuara:78-82) diyerek tevhidi bilincini ilan ederdi. İşte sevgili yârenim, İbrahim olabilmek; temizleyebilmektir zihinlere taht kurmuş olan put molozlarını. Düşünmeden sunabilmektir en sevdiği şeyi Rabbine; O istedi diye.

Sevgili yârenim, hatırlasana; Hani Hz. İbrahim İsmail’ini annesi Hacer ile birlikte o zamanlar ıssız bir belde olan Mekke vadisine bırakıp gitmişti. Eşi ona “*Bizi buraya bırakmanı sana Allah(cc) mı emretti ey İbrahim?*” diye sorunca da o “*Evet Rabbim emretti.*” deyince o salih kadın “*Öyleyse Allah(cc) bize yeter, O bizi korur*” diyerek derin bir tevekkül örneği sergilemişti ya. İşte Aradan yıllar geçtikten sonra böylesi bir annenin emzirdiği ve yetiştirdiği İsmail de insanlığı hayretlere düşüren bir tevekkül abidesi gibi ölümsüz bir şekilde dikiliverdi insanlığın uf-kuna. Bu olay belki de İsmail’in yetişebilmesi için Hacer’ce iman ve tevekkül gösterebilecek annelere ne kadar çok ihtiyaç olduğunun bariz bir beyanı olsa gerek değil mi sevgili dostum.

Hacer olabilmek; Sonunda mahrumluklara, can yangınlarına düşmek de olsa bedeli, Allah(cc) adına, Rabbi istediği için isteyen erine, eşine sonuna kadar teslim ve destek olmak...

Ve İsmail olabilmek sevgili yârenim; Canını sürebilmek can pazarına; Rabbi olan Allah (cc) istedi diye, O’nun adı ve hatırına, tereddüt geçirmeden teslim olmak ve oturabilmek tevekkülün tahtına.

Hiç şüphesiz muhabbetullah-tır, yani imanın aşka dönüşmesidir her üçüne de aşk semasında kanat vurduran, zira muhabbetten mahrum yürekler aşk menziline ulaşamazlar.

İmanın aşka dönüşmesi hali Allah(cc) ile yakınlaşabilmektir; dua ve yönelişimizle yanında, yakınında olduğumuzu, yörüngesinde meftunca döndüğümüzü O’na bitmez tükenmez bir duygu ve amel seli halinde sunmaya çalışmak ve O’nun da kudreti, rahmeti ve muhabbetiyle yanımızda olduğunu hissedebilmektir tüm hücrelerimizde sevgili yârenim.

İnsan eğer Allah(cc) ile paylaşmıyorsa kendisini, başka şeyler tarafından hoyratça pay edileceğini, paylaşılacağını, heder edileceğini iyi bilmelidir.

Unutulmamalıdır ki; iman ve onun doğurduğu erdem zor elde edilebilen ama kolay kaybedilen bir değerdir, tıpkı bin bir güçlkle tırmanılan sarp yamaçlardan küçük bir dalgınlık ya da gaflet haliyle, bir ayak sürçmesiyle kolaylıkla kayarak dibe vurmak hali gibi.

İslam tarihinde inançları uğruna gözlerini kırpmadan, ölümle karşılaşmanın dehşetini umursamadan unutulmaz destanlar yazan nice yiğit erkek ve kadınlar vardır, onlar kimi zaman talihsiz bir sürçme, savrulma sonucu düşmüş olsalar, düştükleri yerden kalkmasını, iman ile yeniden dirilmeyi bilmişlerdir. O fazilet önderlerinin hepsini hayırla yâd etmek bir iman

borcumuzdur. Onlar “*Ey iman edenler iman ediniz*” hitabına muhatap olmayacak derecede iman nimetinin lezzetinde burca dikilen onur bayraklarımızdır.

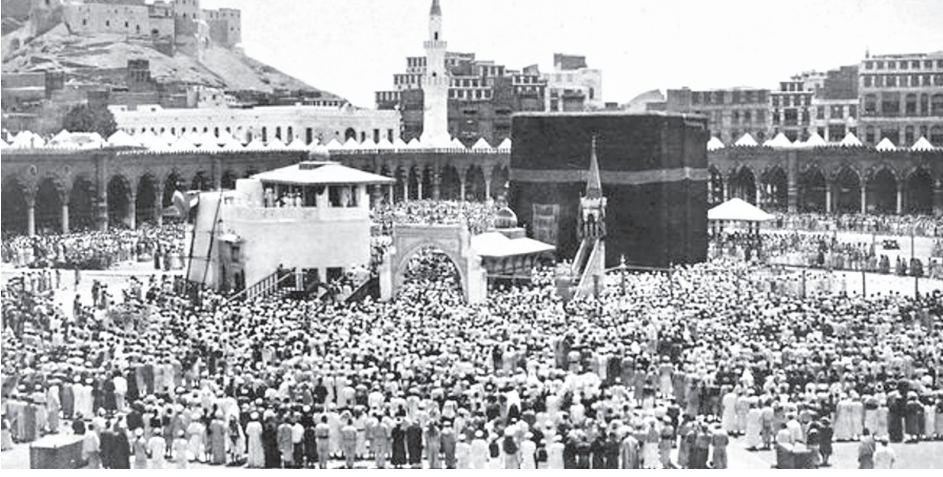
Hz. İbrahim bu destanı bir kez değil birkaç kez yazan ve “*Selam olsun İbrahim’e*” hitabına muhatap olan nadide bir semboldür; tevekkül sembolü.

Ya yavrusu boğazlanacak olan anne?!...Bir rivayete göre şeytanın Hacer valide hanıma gelerek ona vesvese vermesi; “O çok sevdiğin ve güvendiğin İbrahim’in oğlunu kesmeye götürüyor” demesine karşılık o’nun “Eğer İbrahim bunu yapması gerektiğine inanıyorsa bir şey diyemem, çünkü o mutlaka doğru olanı yapar” diye cevap vermesi de onun eşinin ilahına inandığı gibi, eşine de inanmış, güvenmiş sadık bir hatun olduğunu göstermektedir bize...

Onun bu mü’min ve mütevekkil tavrına İbrahim (a.s.) onu ve yavrusu İsmail’i Mekke’nin kurak topraklarına bırakıp giderken ki sergilemiş olduğu duruşun da şahit olmaktayız

İbrahim Halilullah ve ciğerparesi İsmail’i emri yerine getirmişlerdir artık, İbrahim’in Hacer’i ve İsmail’in annesi, o hayrunnisa da başarıyla çıkmıştır bu baş döndürücü sınavdan. Her üçü de teslimiyetlerini en üst düzeyde sergileyerek adamak ve adanmak ruhunun bayraklaşan öyküsünü en dorukta göndere çekmişlerdir.

İlâhi maksat hâsıl olmuştur anlaşılan. Bundan sonra İsmail'in kanının akması, ruhunun cesedinden ayrılması kalmıştır geriye, bu ise Allah(cc)'ın (adetullah çerçevesinde) muradı değildir.

"Ey İbrahim" diye hitap eder Rabbi; Oğlunu Rabbi istedi diye alını üzere yatırarak kesmeye hazırlanan, kimi rivayetlerde bıçağı oğlunun boğazına çaldığı halde kesmediği, taş çalınca taşı ikiye böldüğü anlatılan babaya, "Sen rüyana sadakat gösterdin, şüphesiz ki biz iyi (sadakatile) hareket edenleri böyle mükafatlandırırız"!...

Alemeynin Rabbi olan Allah (cc) tarafından lütufluk bir mükâfat, her üçüne de çifte ihsan; hem teslimiyetin yükselttiği eşiz mertebelere sahip olmak, hem evladın, hem canın bağışlanması. Bunlar bile şükründen âciz kalınacak lütuflar iken, Kerim olan Mevla bir ikramda, bir anlamlı hediye de daha bulunuyor nefis ve iblis ile giriştikleri savaştan muzaffer olarak çıkan bu üç muvahhid yüreğe; Ta kıyamete kadar hayırla yad edilsinler, mü'min kullar bu iman ve teslimiyet tablosunu her yıl bir bayram atmosferinde yeniden hissetsinler, yüreklerinde Allah(cc)'a teslimiyet adına yeni yeni yönelişler filizlensin diye belki de...

Rivayetlere göre hediye bir kurbandır; Yüreklerinde tevhid ve teslimiyetlerinin coşkulu bayramını hisseden bu sembol aileye ve kıyamete kadar gelecek, İslam'ı kendileri için bir hayat tarzı olarak seçecek olan tüm ailelere lütfedilen coşku, mutluluk ve lezzetin iç içe yaşanmasına vesile olacak bir

bayramlık kurban...

Allah(cc)'a yaklaşmayı, Allah(cc) ile yakınlaşmayı, Allah(cc)'ın rızası uğrunda mallarını ve canlarını feda edebileceğini, O'na teslimiyet ve şükür benimseme ve önemsemeyi ifade eder en genel anlamıyla kurban sevgili yârenim.

Ama ne var ki yaşanan nice kurban mevsimlerinde yüreklerinde Allah(cc) a inanma, adanma, O'na teslim olma şuurunun doğurduğu iklimi hissedemeyen ve Allah(cc) a adanmanın bir yolunu bulamayanlar kurban ibadetine et hevesiyle yaklaşarak nefsin ve iblis'in kurbanı olmaktan kurtulamamaktadırlar. Bu durum maalesef kendileri için çetin bir ziyana, iblis için ise coşkulu bir bayrama, bir karnavala dönüşmektedir.

Kurban bayramı kimilerinin Allah(cc)'tan daha merhametliymişçesine sergilemeye kalkıştıkları, aşırı hayvan severlik damarlarının kabardığı reaksiyoner davranışlarında vurgu yaptıkları gibi sadist bir hayvan katliamı girişimi de hiç değildir.

Biliyor musun sevgili yârenim; Bu adama ve adanma kahramanları rableri katından bir başka lütufluk ile daha taltif edilmişlerdir ki o da; Kâbe'nin temellerini bularak yeniden inşa etmek, beyti temiz tutmak ve inananları hacca davet etmektir. Bu durum Ayet-i Kerimelerde şöyle anlatılmaktadır;

"İbrahim, İsmail ile birlikte o evin (Kâbe'nin) temellerini yükseltiyordu ve "Ey rabbimiz! Bizden bunu kabul buyur; şüphesiz sen iştensin, bilensin. (Bakara:127) diyorlardı.

"Bir vakit İbrahim'e Kâbe'nin yerini hazırlayıp göstermiş ve şöyle buyurmuştuk: "Bana hiçbir şeyi ortak koşma. Evimi, onu tavaf edecekler, huzurunda ibadete duracaklar, rükûa varıp secde edecekler için her türlü kirden temiz tut!" (Hac: 26)

"İnsanlar arasında hacı ilan et ki, gerek yaya olarak gerekse çok uzak diyarlardan yola çıkan ve yolculuktan zayıf düşmüş yorgun develer üzerinde sana gelsinler!" (Hac:27)

"Gelsinler ki, kendilerine ait birtakım menfaatlere şahit olsunlar ve Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği (kurbanlık) hayvanlar üzerine belli günlerde (onları kurban ederken) Allah'ın adını ansınlar. Artık onlardan siz de yiyin, yoksula fakire de yediniz." (Bakara:28)

"Unutmayın ki, o kurbanların ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşır. Sizden Allah'a ulaşacak olan tek şey takvânıdır. Allah böylece o hayvanları hizmetinize verdi ki, sizi doğru yola ilettiği için tekbir getirerek Allah'ın büyüklüğünü ilan edesiniz! Rasûlüm! Artık o iyilik eden ve işini güzel yapanları müjdele!" (Hac: 37)

İşte sevgili yârenim nasip olanların büyük bir heyecan içerisinde Hac için fevç fevç Beytullah'ın kutlu atmosferine aktığı ve Kurban Bayramı muştusunun kutlu esintilerinin yüreklerimizi mesrur etmeye başladığı bu zamanda Mü'minler olarak üzerinde durmamız ve düşünmemiz gereken bir husus daha vardır ki o da;

Kurban Bayramı'nın "Biz de İbrahim gibi İbrahimler, Hacer gibi Hacerler miyiz, İsmaillerimiz (en çok sevdiğimiz, değer verdiğimiz şeylerimiz)nelerdir, onlardan herhangi birini Allah(cc) için kurban edebilecek (gözden çıkarabilecek) iman ve teslimiyet istendiğinde bizden, bunu yapabilecek iman şuurunu ve fedakarlık bilincine sahip miyiz?!" sorularının cevabını vermeye çağrıldığımız ilahi bir şuur mevsimi olduğunun bilincini kuşanmaktır...

Çağın İbrahim, Hacer ve İsmaillerine selâm olsun...

Yeni Bir İslâmî Söylem için Dağarcık-1: Proleterleşme

Dünyanın sorunlarının İslâm'ın bir toplumsal, ekonomik ve siyasi sistem olarak hâkimiyeti ile çözülebileceği düşüncesiyle neredeyse bir asırdır var olan İslâmî söylemin bugün yeniden gözden geçirilmesi zorunludur. Bu zorunluluk Müslümanların oluşturdukları ve saf milliyetçilik, ulusçuluk, batıcılıktan ayırıştırarak inşa etmeye çalıştıkları sivil hareketlerin artık canlılığını kaybettiği gerçeğinden doğmaktadır. Sorunun tarifi ise Türkiye'de son 60 yılda biçimlenmiş söylemin artık belirli bir iddia ortaya koymadığıdır. Müslümanlar; işgallerin, adaletsizliklerin, zulmün artık boyut değiştirip katlandığı dünyaya ne sunacaklardır? "Dünyada ne, nasıl değişmelidir" sorusuna İslâm'ı (Kur'an, sünnet ya da Müslümanlığın tarihsel tecrübesini) referans aldığımızda ortaya hangi cevaplar çıkacaktır? Şu an elbette okuyan, yazan, anlatan pek çok Müslümanın zihninde bu sorulara dair cevaplar uçuşuyordur. Ancak biz gelinen noktada bazı kavramların Müslüman düşüncenin dağarcığına yerleşmesi, bazı kavramların anlamı üzerine yeniden düşünülmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu kavramlar Müslümanların düşüncede ortaklaşması, dünyanın gidişatına dair ayakları yere basan bir söylem geliştirmesi için katkı sunmak amacıyla ele alınmalıdır.

İslâmî söylem nedir, diye sorulacak olursa; Müslüman bir kimsenin hayatını adayacağı bir hareketin, davanın şekillenmesini sağlayan cümleler, önermeler bütünüdür. Bu önermeler temelde mücadelenin 5N 1K'sını oluşturur. Mücadele nedir, neye karşıdır, neyledir, nasıldır, nerededir ve kim tarafından yürütülür gibi sorulara cevap veren cümleler bir düşünsel bütünlüğü ve tutarlılığı sağlıyorsa ona söylem demek mümkündür.

Her şeyden önce bir toplumun, bir ideal etrafında toparlanabilmesi için tasarlama ve icra etme becerilerine sahip olması gerekir. Küresel sistemi eleştiren, bu eleştiri ile varlığını ortaya koyan yapıların proleterleşmeyi anlamaları ve durdurmaları zorunludur.

Bu sorular anlaşılacağı üzere yüzünde bir konumlanma, hedefi ve hedefe giden rotayı belirleme, gerekli hazırlıkları yapma/donanma ve yürüme eylemlerinin öncülüdürler.

Elbette bu yazıda bütün bir sorunun ne olduğunu tespit etmek ve nasıl çözülebileceğine dair bir iddia ortaya koymak söz konusu değildir. Ancak belki basit bir katkı ile önce bir sorun olduğuna işaret edebiliriz. Ardından bu sorunun mahiyeti hakkında düşünüp çözüm için nereye bakılabileceği hakkında fikir edinmenin yollarını arayabiliriz. Zannediyoruz her şeyden önce İslâmî söylemin yani İslâm'ı bir teklif olarak takdim eden Müslümanların söylemin yeni kelimelere ve kavramlara ya da zaten bilinen kavramların mahiyeti hakkında yeniden düşünmeye ihtiyacı vardır. Biz bu amaçla bir dağarcık teklifinde bulunuyoruz ve ilk olarak "proleterleşme" kavramını konu ediniyoruz.

Proleterleşme; komünist düşüncenin merkezinde yer alan kavramlardan birisidir ve mülksüzleşen insanların ücret karşılığında emeklerini satmalarını ifade etmektedir. Makinaların işlediği fabrikalarda yığınlar halinde çalışan işçi sınıfının dünya tarihinde edindiği yeri anlatan proleterlik; modern sistemin temel meselelerinden birisiydi. Proleterler; dönemcek toprağı olmadığı gibi yaşadığı yere de sahip olmayan, çalıştığı yerde her an vazgeçilebilir olan bir kitleydi.

Sanayi devrimi ile başlayan proleterliğin insanlığa kaybettirdiği şey zanaat işleriydi. İnsanların ihtiyaçları için lazım olan eşyayı zanaatkarlar, ustalar üretirken fabrikalar onların yerini almış ve insan sadece makınayı işleten bir konuma düşmüştü. Zanaatkarlık; alet kullanma becerisi ve malzeme bilgisi sıradan insanların hayatında giderek kayboldu. Sonuçta ortaya makine üretimine ve sermayeye bağımlı, eşya üretme kabiliyetini yitirmiş kitleler çıktı. Bugün ise teknolojinin bir sonucu olarak, gündelik insan hayatı her gün yeniden biçimlenirken proleterleşme yeni boyutlar kazandı. Proleterleşme artık sadece meslekleri, zanaatkarlığı değil insanın yaşama becerisini kaybetmesi anlamına gelmektedir. Kavramı bu anlamıyla gündeme getiren Fransız filozof Bernard Stiegler'in ifadesiyle insan tasarlama ve üretme becerilerini kaybetmektedir. Bunların başında da hayatını idame ettirmesini sağlayan yaşam becerileri gelmektedir.¹ Hayata dair her işin teknolojiye devredildiği bu toptan proleterleşmeden sadece gençler değil her yaş grubu etkilenmektedir. Kavramın bu anlamından yola çıkarak İslâmî söylemin dağarcığı olmasının anlamına bakabiliriz.

Her şeyden önce bir toplumun,

1) Stiegler'in düşüncesi ve proleterleşmeye eşlik eden kavramsal analizler hakkında şu yazı okunabilir: https://www.sabahulkesi.com/2023/10/02/antroposen-ve-bilissel-kapitalizm-iliskisi-uezerine-bir-sorusturma/#_edn14

bir ideal etrafında toparlanabilmesi için tasarlama ve icra etme becerilerine sahip olması gerekir. Küresel sistemi eleştiren, bu eleştiri ile varlığını ortaya koyan yapıların proleterleşmeyi anlamaları ve durdurmaları zorunludur. Proleterleşmiş; becerilerini kaybetmiş toplumların herhangi bir sisteme karşı gelebileceğini düşünemeyiz. Dahası İslâmî söylemi taşıyan kadroların proleterleşmesi tehdidi de karşımızda durmaktadır. Ne yapacaklarını, nasıl yapacaklarını bilemeyen; ezberlerini tekrarlayan ve toplumun karşısına hiçbir somut öneri koymayan proleterleşmiş kadroların ortaya çıkması kuvvetle muhtemeldir.

Proleterliğin önemli bir etkisi de radikal düşünmede görülür. Yeryüzündeki adaletsizliklere karşı hareket etmek isteyen bir davanın olan biteni radikal bir noktadan ele alması gerekecektir. Radikal düşünmek nedir? Bir örnekle izah edecek olursak; sorunun dönemsel ya da kişilerden kaynaklı olmadığını, bizatihi sistemin temel kodlarının sorunu ürettiğini düşünmektir. Kur'an'dan bir örnekle daha da somutlaştırabiliriz: "Asra yemin olsun ki insanlık hüsrandır. Ancak iman edenler, salih amel işleyenler ve birbirilerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesna" (Asr Sûresi 1-3)

Asr sûresinin kısacık metninden taşan bu büyük anlam selinde radikal düşünce ve proleterlik arasındaki güçlü bağın ifadesini bulmamız mümkündür. İnsanlığın durumunu hepten bir hüsrana olarak tanımlamak ve bunu yeminle desteklerken istisna koymamak radikal eleştiridir. Bundan kurtulanların özellikleri arasında salih amelin ve sabrın bulunması ise proleterliği hüsrana zemin olarak görmemizi sağlar. Kur'an, insanın durumunu radikal bir noktadan eleştirmeyi ve bundan kurtuluşun amelle mümkün olduğunu ortaya koymaktadır. Proleterleşen insanların radikal düşünemeyecekleri kesindir. Dahası küresel kapitalist sömürü sistemini radikal olarak eleştirenlerden korkacaklar ve on-

lara desise ile bakacaklardır.

Proleterleşme kavramı vesileyle keşfedebileceğimiz şeylerden birisi de amel alanının giderek daralıyor olmasıdır. Bugün yaşadığımız dünyayı inşa eden ve proleterleşten sistemin bizi her gün bir şeylere maruz kalarak yaşamaya mahkûm eden bir düzen kurduğunu görüyoruz. İnsanın insandan uzaklaşması, bütün ulaşım imkânlarının insanları yollara hapsetmekten öte bir gelişim gösterememesi gibi durumlar insanın amel sahasını daraltmakta ve hayatı yaşamaktan ziyade insanı bir hengâme içinde boğuşmaya mahkûm etmektedir. Bu şartlar altında salih amel işleme vasfını kaybeden, yani proleterleşen bir kimsenin dünyanın vaziyetini radikal bir noktadan kavramasının ve onu gerektiği gibi eleştirmesinin muhal olacağı açıktır. İslâmî söylemi taşıyacak, onunla dünyaya teklif sunacak kimselerin bu sorundan azade olduklarını söylemek de aynı derecede muhaldir.

Proleterleşme; cemaat olma vasfını yok eden canlı bir süreçtir. Cemaat olmak; insanların insanlık adına bir araya gelmeleri, insani olanı muhafaza etmek için omuz omuza vermeleri anlamına sahiptir. Becerilerini yitiren kitlelerin ancak hazır olanı satın almak ve bunu sağlayan sistemin çalışır vaziyette olmasını beklemekten başka çaresi yoktur. Tedarik zincirlerinin bozulduğu bir dünya; ekmeyi, biçmeyi, bina etmeyi, dikmeyi bilmeyen ve tasarlama ye-

tisini, malzeme bilgisini kaybetmiş insanları ancak yokluğa sürükler.

Tedarik zincirlerini çalıştıranların kim olduğuna baktığımızda dehşetin boyutları daha da belirgin bir şekilde ortaya çıkacaktır. Gazze bombalanırken İsrail'e mali ve askeri destek sunanlar, İsrail'e yatırım uygulayacak ülkeleri kredi batağında boğacak fonlar, Gazze'de silah test eden şirketler ve daha birçok İsrail destekçisi ve Gazze katili yapılar bu tedarik zincirlerini yönetmektedirler. Bu zincirlere mahkûm toplumların kendilerine bir alan açmalarının, üzerlerinde dönen sömürü çarklarını kırmalarının yolu proleterleşmeyi durdurmaktan geçmektedir. Gazze karşısındaki hareketsizliğin herkese iliklerine kadar bunu hissettirmesi gerekmektedir.

Proleterleşme bizi bugün hareketsiz kılan, fasit bir daireye sıkıştıran tüm süreçleri ifade etmek açısından derin bir anlam alanı açmaktadır. Okuyup yazmış her Müslümanın farkında olduğu sorunları daha güçlü bir şekilde ele almaları ve tartışmalarının merkezine taşınmaları için de fırsat oluşturmaktadır. Bu kavramla İslâmî söylemin cümlelerini, önermelerini oluşturacağı bir alan doğmaktadır. Müslüman hareketin önüne bir bilinç ve hedef çıkmaktadır. Bu bilinç becerilerin yitirilmesinin bütün iddianın kaybedilmesi anlamına geldiğidir. Hedef ise büyük cümlelerden önce onları taşıyacak insanları yaşam, üretim ve tasarlama becerisiyle buluşturmadır.

Büyük Hatırlatıcı: Kurban

Modern öncesi dünyada bilim, felsefe ve diğer beşeri ilimler insanı, doğadan ve yaşadığı manevi iklimden koparmadan hem insanı hem de evreni anlama çabası iken ki; bu çaba aynı zamanda insanı bu mana dünyası içerisinde ele alıp onu yerli yerine koyup anlama ve anlamlandırma çabasıdır.

Günümüz dünyası, Tekno-bilim çıktılarının insanı tahakküm altına aldığı bir dünyadır. Bu tahakküm kendisini her alanda olduğu gibi insanın düşünme biçimlerinde, yaşama biçimlerinde, kısaca dünya tasavvurlarını da biçimlendirmede etkili olan bir durumdur. Tekno-bilim çıktıları insanlar tarafından sorulanamayacak hale gelmiş olması ve kendi iç dinamikleri olarak iç rekabet ve amaçlarını oluşturuyor olmasına da teknolojik tekillik denir. Modern öncesi dünyada bilim, felsefe ve diğer beşeri ilimler insanı, doğadan ve yaşadığı manevi iklimden koparmadan hem insanı hem de evreni anlama çabası iken ki; bu çaba aynı zamanda insanı bu mana dünyası içerisinde ele alıp onu yerli yerine koyup anlama ve anlam(n)landırma çabasıdır. Günümüz Tekno-bilim ve çıktıları ise tam tersi yönde hem doğayı hem de insanı aslına uygun olmayan bir tarzda dönüştürme çabasıdır. Tabii bu dönüştürülme ve dönüşüm evresinde insanın tüm manevi yönleri de olumsuz anlamda ya yok ediliyor ya da iç-özleri (ruhu) boşaltılarak şekilsel dış-özlere dönüştürülüyor. İç-özleri yok olan ibadetlerimizde maalesef bugün adına ritüel dedikleri içi boş formlara dönüşüyor.

Önceleri zengin ve fakir insanların birlikte içiçe yaşadıkları mahallelerimiz vardı. İnsanlar birbirlerini bilir ve sayarlardı,

birbirlerinin gözüne bakarak birbirlerini anlardı. Şimdilerde ise yani moderen çağda (evet biliyorum bilgisayar bile tepki koydu bu moderen kelimesine) zenginler ayrı mahallelerde fakirler ayrı mahallelerde yaşıyor ve birbirlerinin gözlerini bile görmüyor(bu durum aynı zamanda olumsuz bir 'hınç' duygusuna da yol açıyor). Kurban bayramlarında da zengin kurban etini fakir komşusuna verirken onunla gözgöze gelip helalleşirdi ve halleşirdi. Şimdilerde ise zengin bulunduğu mekanı ayrıştırdığı gibi kurban etini de aracı kurumlar sayesinde dağıttırarak ne fakirin yüzünü görüyor ne de fakirin haliyle hâllenip onunla helalleşebiliyor. Bu durum yukarıda bahsettiğimiz kurban ibadetinin iç-özünün boşaltılıp tamamen dış-öz olarak ifade ettiğimiz kuru bir ritüele dönüşmesini sağlıyor. Oysa Kurban kesme ibadeti en temelde hem maddi(dış-öz) hem de manevi(iç-öz) bir ibadettir. Günümüzde ritüelleşmeye yol açacak olan başka bir tehlikeden de söz etmek istiyorum; öyle ki önceleri mahallelerimizde, sokaklarımızda kesilen kurbanlar, bu kurban ibadetini ve bayramını toplumsal anlamda da paylaşıp idrak edilmesini sağlıyor, ortamda bir kurban bayramı havasının olduğunu hissettiriyordu. Fakat günümüze bakıldığında kurbanlar dışarılarda (mezbahaneler) daha steril(!) ortamlarda kesiliyor dağıtılacak kısımlar belkide kur-

ban, kurban sahipleri tarafından hiç görülmeden bu aracı kurumlar tarafından dağıtılıyor kalanda sanki kasaptan et alınıyormuş gibi paketlenip adrese gönderiliyor. Böylece şehirde kurban kesilip kesilmediğine dair hiçbir iz hiçbir emare bırakılmayıp neredeyse seküler bayramlar(!) (anneler günü, babalar günü, sevgililer günü v.s.) gibi iç-özü boşaltılmış idrakten ve manadan yoksun tamamen dış-özün hakim olduğu ritüelle dönüşüyor. Toplumda acıları görülmediği, sanki yokmuş gibi davranıldığı palyatif bir topluma dönüştürülüyor.

Oysa Kurban Bayramı, Allah(-c.c.)'ın bizlere sunduğu büyük bir ihsan olup onu öncelikle fert bazında idrak etmemiz gerekir. Şunu unutmamamız gerekir ki Kurban en temelde insanın nihai gerçeğini yani ölümü tadacak bir nefis olduğunu tam bir teslimiyetle idrak edebilmesi için kendisini, belkide kendisinin yerine kurban edilende görmesi ve onunla ÖZDEŞLEŞEBİLMESİ için Allah(c.c.)'ın bize sunduğu bir imkan ve ihsandır. Bayramlar en temelde HATIRLATICI ihsanlar ve imkanlardır.

Aristoteles 'Poetika' adlı eserinde arınmayı (katharsis), seyircinin, izlediği tragedya yada komedinin temasıyla özdeşleşebilmesi olarak tarif eder. Bir anlamda arınma (katharsis), seyircinin seyirciliğini unutup oyunun içine girip oyunla özdeşleşmesidir. Oyunda olma ve oyunun oyun olduğunun farkında olmama, yani bir gerçekliğin içinde olma durumudur. Unutmayalım ki çocuk için oyun asla bir oyun değildir. Başlangıç koşullarını unutarak bir gerçekliğe sahip oluruz; ilk yürümenizi düşünün ilk konuşmanızı ya da yazı yazma girişiminizi, balığın suyun içinde yaşayıp da suyun farkında

olmaması balığın gerçekliğidir. Bir asansöre bindiğimizi düşünelim herhangi bir katın butonuna basıyoruz (başlangıç koşulları) ve bir anda farklı bir durum oluyor ve butona dahi bastığımızı unutuyoruz asansörün sıfır ivme ve yani sabit hızla hareket ettiğini düşünelim, şimdi asansörün bırakın yukarıyı aşağıyı gittiğini hareket edip etmediğini bile anlayamayız. İşte bu asansördeki durumumuz bir gerçeklik dediğimiz bizi çepeçevre kuşatan ama çoğu kez farkında olmadığımız ancak sınır-durumlar diyebileceğimiz istisna durumlarda fark ettiğimiz (Heidegger'in varlığı ele alışı burada hatırlamak yerinde olurdu) kültürel referans çerçevelerimizdir. Bu anlamda içinde yaşadığımız, onunla gördüğümüz, onunla düşündüğümüz ama farkında olmadığımız (farkın farkı olarak) dış-özlerimiz olan nazari ufuklarımızdır. Johan Huizinga 'Homoludens' adlı kitabının son kısmında şunu söyler: 'insanın oyunun dışına çıkabilmesi için Aşkın bir Tanrı ile bağ kurabilmesi gerekir.' der. İşte Kurban da bu bağlamda insanın Allah (c.c.) ile güçlü bir bağ kurabilmesini sağlayan güçlü bir hatırlatıcı ihsandır. Kurban aynı zamanda da Allah (c.c.) ile bağ kurmamıza vasıta olan Gödelien nokta olarak ifade edebileceğimiz kubbenin kilit taşı olarak adlandırılan en tepedeki taştır, bilindiği gibi kubbeyi ören usta taşları içeriden döşerken en son kilit taşını yukarıdan yani aşkın bir biçimde kor.

Eskiler 'insan' mefhumunun anlamını ünsiyet-nisyan ikilisinde görürler. Normalde bu ikili tamlama ya da tümleme tam da iki zıt kavramın bir araya geldiği paradoksal bir tamlamadır. Paradokslar yapıları itibarı ile sınır-durumları ifade ederler. Kümeler teorisinin kurucusu George Cantor paradoksların ancak üst kümelerde çözüm bulacağını söyler. Aynen Bistami'nin 'O'nu aramakla bulamazsın ancak O'nu bulanlarda arayanlardır' sözünde olduğu gibi ifadede görülen paradoksun çözümü, sonsuzda asimptotik teğet

yapan iki ifadenin sonsuzdaki uyumu olan 'Aşk kümesi'ndedir. Evet paradokslar sınır-durumlar demiştik, bu sınır-durumları birçok şeyde görürüz. Var-yok, teşbih-tenzih gibi Yol metaforunda da görebiliriz, bilindiği gibi yol iki şarampol ve istikametten oluşur bir de yolcudan tabii ki, öncelikle istikamet olmazsa yol da olmaz yolun şarampolleri ise havf ve recadır yani ümit ve korku yolcu sürekli olarak istikamette gidebilmek için bu şarampollere düşmeme kaygısıyla(angst) yolu kateder arada yalpalasa da yolu yaratandan yardım isteyerek yoluna devam eder, işte sıratı müstakim budur.

Tekrar yukarıdaki mevzumuz dönecek olursak, bilindiği gibi ünsiyet yakınlaşma, nisyan da unutuş demektir. Alman filozof Martin Heidegger, Alman şair Stephane George üzerine yazmış olduğu 'Das Worst' adlı makalede 'ritm' kavramını ele alır ve şöyle der: 'ritm asla bir hareket değildir tam tersine sabit olan ve sabitleyendir. Öyle ki ritm içine alır dinlendirir ve dindirir'. Bir anlamda ritm yani uyum bir unutuştur, bir nisyanıdır aynı zamanda. Unutmayalım ki

her an 2000km/saat hızla dönüyoruz ama bunu farketmiyoruz bile. Çocukken Uyumlu ninnilerle uyutulduk beşiklerde tıngır mıngır. Uyumak, uyanmak, uyanık olmak kelimeleri arasındaki akrabalık ilişkilerini de görmek gerekir ayrıca. Beşik bir yuvadır, nehrin yatağıdır, nehirde su akar değişir ama yatak değişmez ya da suya göre daha uzun bir sürede suyun şiddetine ve toprağın durumuna göre değişir, aynı zamanda yatak altta duran (substrata) olarak nehrin kimliğidir. Yuva, işimiz bittiğinde akşam huzur bulmak, güvende olmak için döndüğümüz yer, başlangıç noktalarımız kısaca koordinat noktamız dış-özümüzdür. Evet beşik, yuva hep bir nisyanla kurulu, sonuçta kültürler ve gelenekler nisyan olmadan da olmuyor. İşte nisyanın olumlu yönlerine karşılık, olumsuz tarafları olduğunu da gözönüne alırsak bizi iç-özümüzü kuvvetlendirmek adına yani Allah (c.c.) ile bağımızı hatırlatacak ve onu sürekli kılacak hatırlatıcılara ihtiyacımız vardır. Kurban İbadeti de bu manada Taha Abdurrahman'ın tabiriyle büyük bir emanet paradigması hatırlatıcısıdır.

Kâbe ve İnsan

Kâbe'nin ıssız bir vadiye Allah'ın (cc) izniyle inşa edilmesi ve günümüze kadar geçen zaman diliminde insanların akın akın ziyaretgâhı haline gelmesi insan muhayyilesini aşan bir durumdur. Kuran-ı Kerim bize bu süreci teferruatlı bir şekilde anlatır.

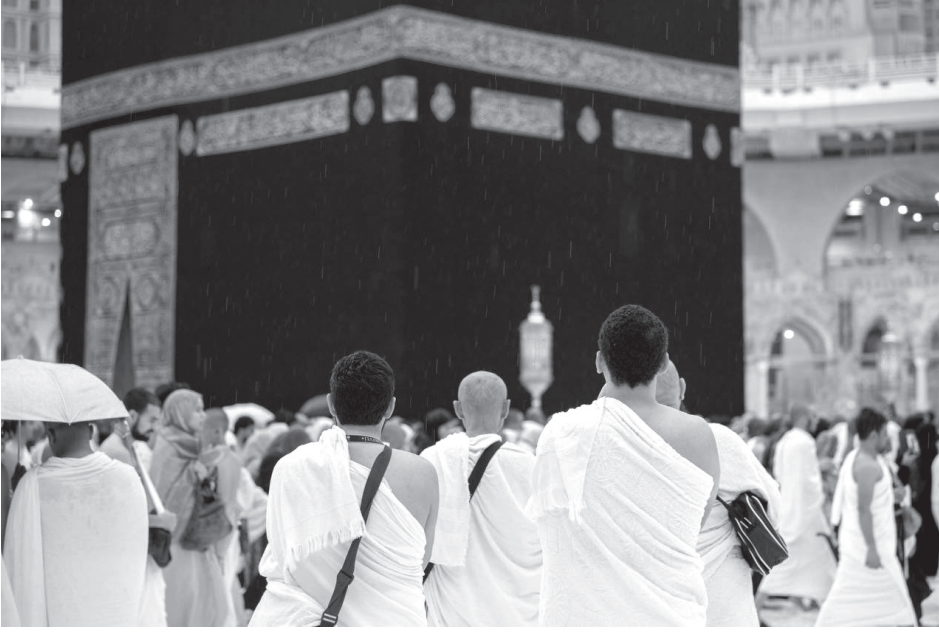
A yırtları 10 m, 12 m ve 16 m olan dikdörtgen prizma biçiminde geometrik şekillerin en keskin hâliyle İslam dininin merkezi durumundaki Kâbe (Beytullah) : Müslümanlar için tüm yer ve zamanların kendisine izafe edilerek anlam kazandığı sıfır noktasıdır. Kâbe, İbrahim (as) ve İsmail'in (as) duasının kabul belgesidir. Saflığın ve temizliğin nişanesidir.

Kâbe'nin ıssız bir vadiye Allah'ın (cc) izniyle inşa edilmesi ve günümüze kadar geçen zaman diliminde insanların akın akın ziyaretgâhı haline gelmesi insan muhayyilesini aşan bir durumdur. Kuran-ı Kerim bize bu süreci teferruatlı bir şekilde anlatır. Allah (cc), İbrahim (as) ve İsmail'in (as) duasını kabul ederek orayı bereketli ve emin belde kılar. Öyle ki dünyanın dört bir yanından Müslümanlar zamanın bütün anlarında günde en az beş vakit olmak üzere Kâbe'ye yönelerek atalarının duasına icabet ederler. Namaz vakitlerinin dünyanın güneş ve kendi ekseni etrafında dönüşüne göre belirlenmesi, yirmi dört saatlik zaman dilimi içerisinde her an Kâbe'ye müminlerin yönelmekte oluşu önemli bir hakikattir. Haccıasgar ve haccıekber için Beytullah'a dünyanın dört bir yanından İbrahim'in (as) kendisine alıştırdığı kuşlar misali Kâbe'ye yapılan ziyaretler İbrahim (as) ve İsmail'in (as) duasının kabulüne hüccettir.

Kâbe mimarisindeki sadelik, saflık ve özgül ağırlığında kendini hissettiren keskin hatları ile oluş ve bozuluşa tabi olan evrenin değişmez sabitesini, kesretteki vahdeti, vakarlı duruşu ile aşikâr eder.

Kâbe'nin İslam inancına göre Allah'ın (cc) emri ile Adem'den

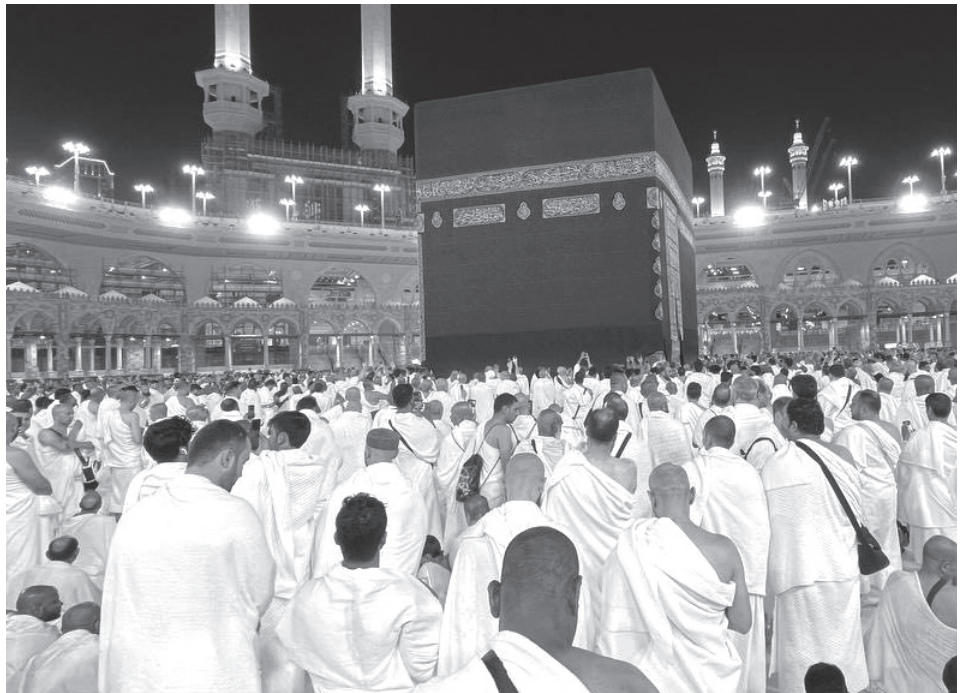

(as) sonra İbrahim (as) ve İsmail (as) tarafından ikinci defa inşa edilmiştir. Kâbe'nin tarıma el-verişsiz "boş" bir bölgeye inşa edilmesi ve içinin "boşluklu" oluşu kendisine birçok sembolik anlamlar yüklememize imkânlar verir. Kâbe'nin kuş uçmaz kervan geçmez boş alana inşa edilmesi, Allah Taalâ'nın kendi evini ziyaret edecek müminlerin dünya hayatında kazandıkları ile dolmayacaktır. Allah'ın (cc) kendilerini varlık sahnesine çıkarırken elestbezminde yapılan ahitleşmedeki ilk fitrî hâl ile Beytullah'ı ziyaretleri kulundan asıl muradını sembolize eder. Tüm fikrî, siyasî, kültürel ve sair birikimlerin anlamsızlığını "boşluğa" ihrama girerek katılırız. Kâbe'nin bu durumu gökyüzünden başka kubbe kabul etmeyen kozmosun merkezi konumundaki insanın temsili mesafesindedir. Müslümanların ibadetlerinin merkezi mekânı olan cami, mimarisinin ana ilkesini Kâbe'nin bu "boşluklu" ve her yandan gelen insan selini kabul edişi belirler. Bu durum aynı zamanda cami mimarisindeki meşru zemini gösterir. Gökyüzünün kubbeyi temsil edişi Klasik Osmanlı cami mimarisine ilham kaynağı olmuştur. Büyük kubbeli yapılarıyla selatin camiler, kubbesi ile gökyüzünü temsil ederken o gök kubbenin altında namaz kılan mümin (kalb) Kâbe'yi (Beytullah'ı) temsil etmektedir. Hadisi kutside geçti-

ği gibi Allah'ın yerlere, göklere değil de mümin kulunun kalbine sığması, ihlaslı müminin kalbi ile Beytullah arasında kurulan sembolik dilin tevhide dayanan müteradif okumaları olarak değerlendirilebilir. Kâbe'nin içi nasıl "boş" ise müminin kalbi de o denli ilahî rızaya yer açabilmesi için boş tutulmalıdır. Kâbe, dört duvarı ve dört köşesi ile bütün coğrafi kutuplardan yapılacak yönelimleri kabule hazır görüntüsü verir. İslam camilerinin, Hristiyan kiliselerinden farkı insanları davet ederken kimseyi dar geçitlerden eleyerek kubbenin altında rahmeti almaya hak kazandıran liturjik (kuralcı) yapısının olmayışındır. İslam, Allah (cc) ile mümin kulunun arasına hiç kimseyi sokmaz. Bu yüzden

kilisenin tanrı ile insan arasında aşılmaz duvar olarak bulunması hâli İslam'da yoktur.

Kâbe, İslam inancının gereği olarak yapılan bütün hareketlerin kalbidir. Hac esnasında yapılan tavaf ile kozmosun döngüsüne katılırız. Tavafın başlangıç noktası gökten düştüğüne inanılan kara taş (Haceriyesvet) ; insan hayatının üç boyutunun dışında dördüncü metafiziksel boyutuna işaret ederek anlamlı olmanın, mümin kalabilmenin referans noktasını imler. İlâhi olanla ahdimizi her defasında bu noktadan başlayarak yenileriz ve bizim gibi Rabbi ile ahdini yenileyen mümin kardeşlerimizle insan galaksileri oluşturup Kâbe'yi tavaf ederiz. Bu tavafın akrep ve yelkovanın dönüş yönüyle zıt yönde olması sanki zamanı her defasında yeniden kurarak onun ilerleyişine rıza göstermediğimizi ifade eder. Yaradılış anımıza dönerek yani her defasında fitrata uygun olarak huzura kabul edilip Lebbeyk Allahümme lebbeyk nidalarıyla Beyt'in yegane sahibine yakarırız. Puta müsaade etmeyen bu mabet, (Kalb-Beytullah) dünyevi menfaat ve ihtiraslarımızdan sıyrılarak Allah'a (cc) ulaşmak isteyen mutmain olmuş kalbi temsil eder. Kâbe'nin boşlukta inşa edilmesi ve içinin boşluğu tevhide giden yolun varlık karşısında var olanların, vücut karşısında mevcudun hiçliğinin en veciz göstergesidir.

Alev kanatlı kuşlar gördüm

İBRAHİM ŞAHİN

alev kanatlı kuşlar gördüm
bir tefekkür vakti,
kora dönüşmüş güller,
kanla beslenen diller
zehir kusan sebiller
umut yağmalayan haller gördüm,
ve hayatı gördüm pür telaş
varlığı vehim!

sözler gördüm sonra;
muhabbet kadehleri içinde
alımlı, fütursuz, hoyrat
sakisi berduş, yareni sarhoş,
fısıltılar sofrasında vesveseler
sükût ocağında demlenmiş feryatlar
ve yürekler gördüm ihtiras çölünde
âtisi vahim!

ibrahim'i gördüm
sadakât sınavında pür iman,
büyük bir hınçla korlarken put seviciler
hicabından gül açıyordu ateşler,
ve ibrahimler gördüm put mimarı,
heves vadilerinde seyyah,
nâr bahçelerinde bağbân,
gülleri cahîm!

ismail'i gördüm sonra;
tevekkül mimarının bahçesinde
uzatırken boynunu bıçağa
kutlu bir destan yazıyordu çağlara
ve ismailler gördüm
vesveselerle yağmalanıp
kurban olurken iblisin sunağına
umarsız, hodbin!

İbrahim!
putlara kabus olan cana nisbet gibi;
ihtiras cennetlerin mamur,
hurilerin şuh,
mekanların alımlı
bir tûli emel kundağında
gözlerinde şehla kıvılcımlar
şehvete rahim!

ibrahim!
gizemindeki viranelerde nikâb,
batakların nilüfer maskeli,
şuh gecelerin koynunda
deliksiz düşlerle örülü uykuların
ve özünde kıblegahı tutkuların,
göz alıcı bir saray gibisin, (!)
mimarın kim?

ibrahim!
eyvaha düşmeden söz,
kanatmadan ruhunu azap çiçekleri,
yağmalayıp bitirmeden vesveseler
gönül ışığı imanını
parçalanmadan umut yelkenlerin,
kolla endişe limanını
düşmeden mücrim,

rabbim!
bildim kendimi, aczimi bildim,
sensiz yalpaladım, savruldum, kirlendim
arınmak diler kalbim,
sundum tut diye yüreğimi
yoluma çıkmadan siccîn,
tut ki kayıp gideceğim ellerimden,
rabbim tut beni, tut beni rabbim!...